

VOCEA AUTORITĂȚILOR LOCALE

BULETINUL INFORMATIV AL CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA nr. 3 (30), 2016

AP(e)L la CALM/editorialul ediției

CALM, LA 5 ANI: CONSECVENȚĂ, ATITUDINE, LOBBY, MATURITATE

DE ZIUA AUTONOMIEI LOCALE, PRIMARI NU AU AVUT MOTIVE DE SĂRBĂTOARE:
EDILII BAT ALARMA ȘI CER MĂSURI CONCRETE DE FORTIFICARE A GUVERNĂRII LOCALE!

"Fără o descentralizare reală a sistemului de administrație publică, fără demolarea verticalei puterii, fără o administrație locală independentă de factorul politic, Republica Moldova va bate pasul pe loc în efortul de reformare și raliere la standardele europene!" - este mesajul consolidat al sutelor de primari de Ziua Autonomiei Locale, marcată pe 1 februarie. Declarată oficial în 2012, această zi e un prilej de a face unele totaluri și concluzii privind situația în ceea ce privește derularea reformelor în APL. În cadrul Adunării Generale a Congresului Autorităților Locale (CALM, sute de edili și-au exprimat îngrijorarea privind trenarea și chiar stoparea mai multor inițiative care ar contribui la fortificarea guvernării locale și, implicit, la dezvoltarea localităților. Aceștia au menționat că, dacă nu se iau măsuri rapide, reforma de descentralizare ar putea fi compromisă definitiv. Astfel, pentru soluționarea problemelor cu care se confruntă localitățile și țara, în general, e nevoie de descentralizare și asigurarea autonomiei locale, inclusiv în gestionarea resurselor financiare și umane.

Adunarea generală a CALM a coincis cu două evenimente foarte importante pentru toți reprezentanții APL. Primul eveniment este legat de faptul că aproximativ cinci ani în urmă, în condițiile unei societăți extrem de divizate pe diferite criterii, a fost fondat Congresul Autorităților Locale din Moldova. Organizația pe care am onoarea s-o reprezint a reușit să unească marea majoritate a autorităților locale din Republica Moldova, indiferent de opțiunile sale politice, apartenența ideologică, etnică etc. **Această organizație, fiind formată după principiile neafilierii politice și guvernamentale, pe care le-a urmat cu strictețe, precum și prin acțiunile sale concrete, a câștigat încrederea majorității APL, devenind forța și vocea principală a guvernării locale din Republica Moldova atât pe plan intern, cât și internațional!** Credem că, aleșii locali, prin intermediul CALM și prin exemplul său, au demonstrat că și în Republica Moldova este posibil un consens între diferite forțe politice, atunci când interesele vitale ale cetățenilor și cele naționale ale țării prevalează asupra unor ambiții și interese de partid sau de grup. Iar aceste interese generale sunt: descentralizarea, autonomia și dezvoltarea locală, nevoile și cerințele comunităților locale.

Un alt eveniment important a fost reprezentat de sărbătoarea profesională a tuturor celor care activează în domeniul administrației publice locale - Ziua Autonomiei Locale și a Lucrătorului din APL, instituită la inițiativa CALM, printr-o Hotărâre de Guvern, la 8 februarie 2012 și care se sărbătorește, începând cu 1 februarie 2013. Această zi a fost aleasă, deoarece 18 ani în urmă, la

data de 1 februarie 1998, în Republica Moldova a intrat în vigoare Carta Europeană a Autonomiei Locale. Este vorba despre un document fundamental și extrem de important pentru prezentul și viitorul descentralizării și autonomiei locale din Republica Moldova, deoarece conține toate principiile și normele de bază, pe care se întemeiază o guvernare locală modernă, dar care, chiar dacă au trecut aproape 20 de ani de la intrarea în vigoare a acestui act normativ, încă nu este înțeles și respectat în modul corespunzător în Republica Moldova. **Credem simbolic faptul că prima aniversare a Zilei Autonomiei Locale din Republica Moldova, care a avut loc la 1 februarie 2013, majoritatea comunităților locale din Republica Moldova au sărbătorit-o în Piața Marii Adunări Naționale, cerând respect, descentralizare, autonomie locală și reforme reale!** Anume atunci, credem că s-a văzut că în Republica Moldova a apărut o guvernare locală, care știe ce vrea, care are demnitate și că ea merită respect! Cel puțin deoarece este unica autoritate publică aleasă direct și în care deja de zeci de ani, cetățenii au cea mai mare încredere, alături de biserică!

Am dori ca, folosind această oportunitate extraordinară și prezență alături de autoritățile locale a D-lui Prim-ministru, membrilor Guvernului și Parlamentului, corpului diplomatic și partenerilor de dezvoltare a Republicii Moldova, societății civile și altor actori interesați, să trecem direct la discutarea unor probleme fundamentale și actuale care ne frământă pe noi toți, cei din APL,

Continuare în pag. 2

CITATUL LUNII

INIȚIATIVĂ REVOLUȚIONARĂ
INTERMEDIATĂ DE CALM:

ROMÂNIA VA LANSA PROIECTE
PENTRU DEZVOLTAREA
ORAȘELOR ȘI SATELOR
DIN REPUBLICA MOLDOVA!

Demersurile Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) dau roade! În urma mai multor intervenții privind necesitatea aprofundării relațiilor dintre localitățile de pe cele două maluri ale Prutului, inclusiv prin derularea unor proiecte cu finanțare din România, Bucureștiul a luat decizia de a privilegia orașele și comunele din Republica Moldova care au înfrățiri cu localități din România. Declarația a fost făcută de premierul român Dacian Cioloș, la Adunarea Generală a Asociației Comunelor din România. La întrunire a participat o delegație reprezentativă a Congresului Autorităților Locale (CALM).

Prim-ministrul României, Dacian Cioloș: "Vrem să privilegiem acele comune sau orașe din RM care au înfrățiri cu localități din România. În afara relațiilor la nivelul celor două Guverne, ne dorim să stimulăm cooperarea la nivel local între România și Republica Moldova."

CALM BATE ALARMA:
"REVOLUȚIA LOCALĂ" PROMISĂ SE ANULEAZĂ? PRIMARI AVERTIZEAZĂ DESPRE ÎNCERCĂRILE DE A PĂSTRA CARACTERUL CENTRALIZAT ȘI NETRANSPARENT AL FONDULUI RUTIER!

CITIȚI ÎN PAGINA 15

CALM, LA 5 ANI: CONSECVENTĂ,

TATIANA BADAN, PREȘEDINTE CALM: *"Suntem siguri, dacă ar exista un dialog instituționalizat permanent și un mecanism eficient de consultare a APL, marea majoritate a problemelor existente în prezent ar fi fost depășite, iar domeniul descentralizării și autonomiei locale nu ar fi codăș în implementarea reformelor!"*

și care, în opinia noastră, împiedică cu adevărat avansarea Republicii Moldova pe direcția dezvoltării și modernizării efective. Deși probleme sunt foarte multe, totuși am dori să ne oprim doar le câteva din cele, pe care le considerăm mai generale și mai importante.

1. PRIMA ȘI UNA DIN PRINCIPALELE LACUNE DE ORDIN STRATEGIC ȘI CONCEPTUAL AL GUVERNĂRILOR ANTERIOARE, ÎN VIZIUNEA NOASTRĂ, A FOST DESCONSIDERAREA LOCULUI ȘI ROLULUI REFORMEI GENERALE A ADMINISTRAȚIEI PUBLICE, DESCENTRALIZĂRII ȘI GUVERNĂRII LOCALE, ÎN CALITATE DE PRIORITĂȚI ȘI INSTRUMENTE ESENȚIALE ÎN ASIGURAREA IMPLEMENTĂRII REFORMELOR DIN TOATE DOMENIILE.

Chiar dacă descentralizarea și autonomia locală într-o formă sau alta sau regăsit în toate programele guvernamentale din ultimii 6 ani, totuși, în realitate, majoritatea angajamentelor și documentelor din acest domeniu au rămas doar la nivel de declarații și bune intenții. De fapt, anume acest domeniu poate fi considerat unul cu cele mai mari restanțe atât la capitolul implementare, cât și viziunea decidenților. O dovadă clară și incontestabilă, în acest sens, este Strategia Națională de Descentralizare (adoptată în 2012), Planul de acțiuni privind implementarea Acordului de asociere Republica Moldova UE (din 2014), Recomandările Consiliului Europei (din 2012) și alte documente importante, care au rămas, practic, neimplementate. Plus la acesta, se adaugă proiectele de acte normative extrem de importante pentru APL și adoptarea cărora se târăgănează deja de ani de zile, în mod inexplicabil.

O altă dovadă a incapacității sistemului

actual de administrație publică de a implementa reforme, reprezintă recentele studii a unor centre analitice, potrivit cărora rata generală de implementare a programelor guvernamentale și acordului de asociere, este aproximativ de 20%. Totodată, situația este și mai gravă, atunci când ne referim la domeniul nostru, cel al descentralizării și autonomiei locale, unde rata de implementare abia dacă ajunge la 10%, unde cu excepția primei etape a reformei finanțelor locale (în prezent blocată și aceasta), nu prea avem careva rezultate palpabile.

Prim urmare, suntem convingeți că, fără o abordare de sistem în care reforma profundă și corespunzătoare a sistemului de administrație publică (centrală și locală) este un element de bază și fără o descentralizare reală politică, economică și administrativă reală, **Republica Moldova NU are nicio șansă de a se moderniza, europeaniza și dezvolta. În acest sens, nicio reformă din domeniul economiei, justiției, luptei cu corupția, educației, social etc. NU pot avea succes** și vor rămâne doar pe hârtie și la nivel de declarații.

De aceea, de urgență este necesar de a schimba abordările și de a include reforma administrației publice și descentralizarea în numărul priorităților primordiale și instrumentelor care pot asigura cu adevărat implementarea reformelor necesare. Iar după exemple nu trebuie să mergem departe. Este suficient să aruncăm o privire peste Prut, în România, unde guvernul Cioloș a declarat drept una din priorități reforma administrației publice de care să fie responsabilă o instituție concretă și specială - Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

2. O PROBLEMĂ EXTREM DE IMPORTANTĂ ESTE LIPSA UNEI COMUNICĂRI INSTITUȚIONALIZATE, EFECTIVE ȘI PERMANENTE ÎNTRE GUVERNAREA CENTRALĂ ȘI CEA LOCALĂ.

Suntem siguri că, anume lipsa unui dialog și comunicări eficiente între guvernarea centrală și cea locală este una din cauzele esențiale care a condus la îndepărtarea clasei guvernamentale de nevoile reale ale cetățenilor, creșterea enormă a rupturii între guvernarea centrală și cea locală, limitarea posibilităților de implementare a reformelor, degradarea situației generale din Republica Moldova și discreditarea autorităților statului pe plan intern și extern. Chiar dacă, pe parcursul ultimilor ani, lucrurile au progresat în domeniul dat, iar unele instituții de la nivel central manifestă interes și inițiativă, totuși, la nivel de sistem și mecanism, există foarte mari lacune și bariere în comunicarea între autoritățile centrale și cele locale. În primul rând, menționăm o nenormalitate, în opinia noastră, dar și conform standardelor europene, că pe parcursul ultimilor 4 ani practic lipsesc întâlniri sistematice între APL și primele persoane din stat. Totodată, sistemul actual de consultare și implicare a autorităților locale este, în mare parte, formal și inefectiv. În marea majoritate a cazurilor suntem consultați deja la finele procesului decizional, atunci când nu mai poți schimba mari lucruri. Iar structurile menite să asigure acest dialog între guvernarea centrală și cea locală, precum, de exemplu, Comisia Paritară, s-au dovedit a fi nefuncționale. În rezultat, constatăm o anumită ruptură între conducerea țării și realitățile

din teritoriu. De asemenea, continuă practica adoptării unor acte și decizii contrare legislației și intereselor APL și crearea unor situații de nervozitate și conflict în relațiile între diferite nivele de administrație publică. Doar în ultimul an au fost semnalate mai multe astfel de cazuri în domeniul achizițiilor publice, finanțelor locale și, mai nou, odată cu implementarea noului sistem de bugetare și contabilitate, începând cu anul 2016.

3. LIPSA DE CONTINUITATE ȘI FINALITATE. BLOCAREA ADOPTĂRII MAJORITĂȚII PROIECTELOR DE LEGI IMPORTANTE PENTRU APL LA NIVEL DE PARLAMENT.

Una din problemele esențiale este că lipsesc acțiuni concrete și practice în domeniul descentralizării. Totul se oprește doar la nivelul declarațiilor și promisiunilor, în care nu mai crede nimeni nici aici, pe intern, nici pe plan internațional. De exemplu, în prezent, în Parlament se află mai multe legi extrem de importante pentru APL și care, fiind adoptate, suntem siguri că ar schimba esențial atmosfera și situația în general. Însă, din motive greu de înțeles, aceste proiecte nu ajung în agenda legislatorului nostru. În special, mă refer la proiectele ce vizează evaluarea bunurilor imobile, schimbarea destinației terenurilor, acordarea dreptului de agent constatator autorităților locale, colectarea impozitului pe venitul persoanelor fizice la locul de reședință a acestora etc. Nu poate fi explicat nicidecum acest blocaj, deoarece aceste legi vizează toate autoritățile locale, indiferent de apartenența politică. Mai mult ca atât, majoritatea din aceste legi ar oferi un impuls pentru creșterea veniturilor și capacității administrative în primul rând pentru comunitățile rurale din Republica Moldova. **Ce folos să vorbești de la tribune înalte despre dezvoltarea țării, dezvoltarea economică, dezvoltarea rurală etc., dacă astfel de proiecte concrete nu ajung la finalitate și lucrurile rămân neschimbate???**

4. POLITIZAREA FONDURILOR NAȚIONALE PENTRU INVESTIȚII ȘI BLOCAREA REFORMEI FINANȚELOR LOCALE, UN ALT DOMENIU CARE NECESITĂ O ATENȚIE SPORITĂ.

Este bine cunoscut faptul că gradul de politizare în Republica Moldova este extrem de mare în ceea ce privește accesul la fondurile naționale. Credem ca situația dată nu mai poate fi tolerată nici pe intern, nici din partea partenerilor externi, care contribuie la fondurile respective. Lipsa de progrese și acțiuni urgente în domeniul finanțelor locale poate compromite definitiv toată reforma

ATITUDINE, LOBBY, MATURITATE

descentralizării și puținele realizări în domeniul dat. În prezent există mai multe proiecte și inițiative elaborate de către Ministerul Finanțelor, CALM și deputați, care ar schimba situația financiară în mod esențial la nivelul bugetelor locale, oferind autorităților locale mai multe resurse și capacități de a obține venituri și a soluționa mai eficient problemele comunităților locale. Ceea ce ar constitui un salt important înainte.

4. Controalele excesive și presiunile din partea organelor de anchetă sunt încă câteva probleme importante care afectează activitatea APL și care urmează a fi discutate serios în vederea căutării soluțiilor adecvate. Prea ușor în Republica Moldova se intenționează dosare penale. Nu vi se pare? Sau cum poate fi explicat faptul că aceste dosare, de regulă, vizează anumite persoane, în dependență de apartenența politică? Sau care este cauza acestor migrații miraculoase de la un partid la altul și încetarea tuturor problemelor odată cu realizarea alegerii "corecte"? Sincer, nu-i invidiez pe colegii mei care nu au ales culoarea corespunzătoare a partidului. În acest sens, se vorbește despre folosirea organelor de drept în scopuri politice și de presiune asupra celor incomozi. De asemenea, atragem atenția asupra faptului că, practic, nu există în Republica Moldova o instituție mai controlată decât administrația locală: Cancelaria de Stat, Ministerul Finanțelor, Centrul Anticorupție, procuratura, poliția economică și multe alte instituții vizitează în permanență autoritățile locale. În unele cazuri, nu reușesc să plece unii și vin alții. Nu putem înțelege de unde atâta neîncredere în autoritățile locale din partea celor centrale. Aceasta, în timp ce, conform tuturor sondajelor, autoritățile locale beneficiază de cea mai mare încredere din partea cetățenilor, alături de biserică. Este evident că această problemă trebuie soluționată, pentru a aduce activitatea organelor de control într-o anumită ordine care să nu afecteze activitatea și funcționarea normală a autorităților locale. Suntem într-o junglă, fără reguli și fără careva limite.

Astfel, pentru a debloca procesul de descentralizare și a asigura efectele așteptate de către toate comunitățile locale din Republica Moldova, în perioada imediat următoare se impune o focusare în mod prioritar pe acțiuni foarte concrete și cu efecte foarte practice:

1. Adoptarea în varianta finală și regim de urgență a unui șir de proiecte de legi importante adoptate în primă lectură sau care sunt deja înregistrate în Parlament. În special, este necesară adoptarea urgentă a următoarelor proiecte de legi restante și care vizează accesul APL la Curtea Constituțională, dreptul APL de a schimba destinația terenurilor agricole, acordarea statutului de agent constatat primarului și posibilitatea APL de a aplica amenzi, inclusiv în domeniul salubrității,

ordinii publice, construcțiilor ilicite, parcurii ilegale etc.

2. Continuarea implementării etapei a doua a reformei finanțelor publice locale (consolidarea bazei fiscale). În special, acum în regim de urgență urmează a fi incluse în politica bugetar-fiscală mai multe măsuri, deja elaborate.

3. Crearea unui cadru instituțional și funcțional corespunzător importanței strategice și complexității procesului de descentralizare, de reformă a administrației publice și dezvoltare regională.

4. Revizuirea sistemului actual de repartizare a fondurilor publice destinate pentru finanțarea proiectelor investiționale prin stabilirea unor reguli clare, creșterea transparenței și implicare în organele de supraveghere a tuturilor fondurilor respective a reprezentanților APL și societății civile, pe criterii de paritate.

5. Revizuirea sistemului actual de acordare a finanțărilor externe Republicii Moldova prin diminuarea suportului bugetar și programelor gestionate exclusiv de autoritățile centrale, în favoarea unor programe speciale cu acces direct pentru autoritățile locale.

6. Instituirea și dezvoltarea unui mecanism instituționalizat și eficient de dialog între Guvern, autoritățile centrale, Parlament și CALM, în calitate de reprezentant al APL.

CALM a avut și va avea o contribuție importantă în procesul de descentralizare. Iar, în prezent, Vocea Administrației Publice locale se aude tot mai tare și sperăm că va fi tot mai mult ascultată. CALM întotdeauna a fost și va fi alături de membrii săi, un promotor fidel al descentralizării și autonomiei locale, în calitate de valori europene fundamentale. Considerăm că, anume descentralizarea și autonomia locală reale sunt acel pilon, care ne poate permite soluționarea majorității problemelor cu care se confruntă în prezent societatea noastră atât la nivel local, cât și național.

Totodată, aș vrea să vă îndemn pe toți în parte să vă implicați mai activ în promovarea drepturilor și intereselor noastre comune, pe lângă partidele din care faceți parte sau cu orice ocazie când vă întâlniți cu membrii guvernului sau parlamentului. Deoarece, pe lângă problemele menționate mai sus, una din cauzele că lucrurile nu merg așa cum trebuie în domeniul nostru este că mulți din noi nu sunt activi, sunt mai mult în așteptare ca altcineva să facă și nu explică factorilor decizionali cu care comunică situația și importanța unor măsuri.

Adunarea Generală a CALM s-a desfășurat al cincilea an consecutiv, în prezența majorității primarilor localităților din Moldova, funcționarilor din cadrul ministerelor și comisiilor parlamentare, reprezentanților corpului diplomatic. De asemenea, au participat mai mulți lideri și reprezentanți marcanți ai celor mai active asociații APL din Europa, parteneri și cei mai buni prieteni ai CALM pe plan internațional: Consiliul Municipalităților și Regiunilor din Europa (CEMR), Asociația Comunelor din România (ACoR), Asociația Municipalităților din Bulgaria (NAMBR), Asociația Municipalităților din Letonia (LPS), Asociația municipalităților din Slovacia (ZMOS).

Emil Drăghici, președinte ACoR, copreședinte al Consiliului Coordonator Autorităților Locale din România și Republica Moldova (CALRRM): **"Se spune că vocea APL trebuie să se audă mai tare, dar vocea trebuie să fie ascultată, înțeleasă și aplicată cu armonie. Face mai mult decât să urlăm unii la alții!"**

"Dacă lucrurile merg prost într-o țară este din cauza că nu suntem uniți. Nu contează ce limbă vorbim, contează cum acționăm, contează să ne respectăm unii pe ceilalți. Se spunea că vocea APL trebuie să se audă mai tare, dar vocea trebuie să fie ascultată, înțeleasă și aplicată cu armonie. Face mai mult decât să urlăm unii la alții. Să acționăm mai mult în comun. Anul trecut am

desfășurat Adunarea generală a Consiliilor APL din România și RM, la Alba Iulia, anul acesta - la Chișinău, iar în 2018 - la Sibiu."

"Sunt bucuros să mă aflu alături de D-tră la Adunarea Generală a membrilor CALM. Felicit CALM cu ocazia

James Pettit, Ambasadorul SUA în Republica Moldova: **"Guvernul Statelor Unite se mândrește că a susținut CALM-ul și primarii pe parcursul ultimilor ani. Cred că unul dintre rezultatele importante ale programelor noastre este parteneriatul dintre primării, care astăzi se bucură de cea mai mare încredere a cetățenilor acestei țări!"**

La mai mult și la mai mare autonomie locală!

CALM, LA 5 ANI: CONSECVENTĂ,

Ulrike KNOTZ, ambasador al Germaniei: **"Îi văd pe primari și consilieri ca elemente pozitive, elemente ale speranței. Motivul este simplu. Dstră, onorată asistență, sunteți în contact direct cu cetățenii, percepeți zilnic necesitățile cetățenilor și răspunderea e a Dstră!"**

aniversării a 5-a de muncă asiduă în interesul guvernelor locale. Consider că pe parcursul mai multor ani, CALM a făcut un lucru remarcabil prin reprezentarea electoratului său. Am urmărit CALM-ul în acțiune atunci când a promovat cu insistență aprobarea legilor în favoarea autonomiei locale și a unitoților primării, indiferent de apartenența politică pentru susținerea reformelor de descentralizare. Guvernul Statelor Unite se mândrește că a susținut CALM-ul și primării pe parcursul ultimilor ani. Cred că unul dintre rezultatele importante ale programelor noastre este parteneriatul dintre primării, care astăzi se bucură de cea mai mare încredere a cetățenilor acestei țări. Guvernul SUA va continua să spijine eforturile voastre în serviciul cetățenilor. În timp ce USAID pune bazele unui nou program, guvernele locale din toată țara vor beneficia de asistență prin intermediul partenerilor noștri: agențiile locale de dezvoltare regională, Fondul Polonez de solidaritate și Institutul Național Democrat. Cunoaștem că, pentru o administrare eficientă comunităților și autoritățile locale au nevoie de o autonomie reală combinată cu resurse suficiente. Acest lucru va fi posibil doar când reformele de descentralizare vor progresa, iar progresul va fi obținut cu efortul comun al tuturor celor prezenți în această sală. Stimăți membri ai CALM și primari, pentru că ați fost aleși să fiți în serviciul cetățenilor din Republica Moldova, vă doresc mult succes în lucrul d-stră plin de provocări, dar merituos. Felicitări tuturor."

Jose Luis Herrero, șeful Oficiului CoE în Republica Moldova: **"Știți cu toții că există un plan de acțiuni, în cadrul căruia sunt prevăzute măsuri pentru a spijini implementarea strategiei naționale de descentralizare. Dar pentru a primi acest spijin e nevoie de o strategie de descentralizare clară!"**

"Pentru mine e o onoare să ma aflu aici și, totodată, un semnal foarte puternic al parteneriatului dintre CALM și Consiliul Europei. Nu putem să nu subliniem importanța autorităților publice locale în dezvoltarea democratică a unui stat. Nu numai pentru că autoritățile publice locale sunt mai aproape de oameni și necesitățile lor, dar și pentru că sunteți în locul și la nivelul de unde puteți capta mai bine preferințele politice ale oamenilor. Nu trebuie să uitați că, în calitate de reprezentanți ai administrației publice locale, aveți responsabilități administrative și executive, dar

aveți totodată și o dimensiune de reprezentare politică, care este, de asemenea, foarte importantă pentru oameni și pentru țară. În acest context, nu putem decât să ne bucurăm și să felicităm CALM pentru că a reușit să formeze și să consolideze o astfel de asociație, accentuând în repetate rânduri rolul foarte important al asociației în consolidarea și ghidarea Republicii Moldova în parcursul spre democrație. Din partea Consiliului Europei vă punem la dispoziție Carta Europeană a Autorităților Locale, pe care mulți dintre voi o cunosc foarte bine. Carta oferă un cadru, indicații și garanții privind

modul în care trebuie să fie implementată și trebuie să funcționeze guvernarea locală. Este o referință la modul în care autonomia administrării locale este implementată în țările Consiliului Europei. Consiliul Autorităților locale din cadrul țărilor Consiliului Europei vă sta la dispoziție pentru o colaborare în continuare cu CALM. Știți cu toții că există un plan de acțiuni, în cadrul căruia sunt prevăzute măsuri pentru a spijini implementarea Strategiei naționale de descentralizare. Dar pentru a primi acest spijin e nevoie de o strategie de descentralizare clară. Noi încercăm să consolidăm și să sprijinim reformele în teritoriu, prin intermediul unor proiecte mici. Astfel, unele primării participă în cadrul unor proiecte ale CoE și mulți dintre Dstră participă la programe de leadership pentru primari. Ne-am întâlnit cu unii dintre Dstră în cadrul acestor acțiuni și urmează să ne mai întâlnim. Cred că acest proiect subliniază rolul important pe care Dstră îl aveți în calitate de lideri primari, iar prin exercitarea acestui rol de primar lider contribuți la consolidarea valorilor de leadership la nivel global. Doar cu câțiva timp în urmă am oferit câteva premii pentru cele mai bune practici inițiate la nivelul administrațiilor locale. Vreau să închei, subliniind încă odată importanța administrației locale și necesitatea în condițiile actuale de raționalizare a acesteia. Și vă îndemn să cautați exemple, modele în celelalte țări privind modul în care ați putea realiza această raționalizare a administrației locale în raport cu administrația centrală. Felicit încă o dată CALM pentru această minunată reuniune, care este un semnal de forță, voință și capacitate de a merge înainte, de a merge mai departe!"

"Vă felicit din inimă cu ocazia celei de-a 5-a aniversări a CALM și a Zilei Autonomiei Locale. Pe parcursul activității mele profesionale, în calitate de diplomat, am fost mereu impresionată de întâlnirile mele cu primării, în așa-numitele țări în tranziție. Îi văd pe primari și consilieri ca elemente pozitive, elemente ale speranței. Motivul este simplu. Dstră, onorată asiste-

ntă, sunteți în contact direct cu cetățenii, percepeți zilnic necesitățile cetățenilor și răspunderea e a Dstră. Nu aveți timp pentru jocurile politice, de partid. Germania este o țară foarte descentralizată. Acest lucru ține de istoria noastră, dar este și o chestiune de convingere. Noi credem că descentralizarea, adică transferul competențelor de la nivelele superioare la nivelele mai inferioare de guvernare și administrație este bună pentru democrație, dezvoltare economică, viața socială și culturală. Germania a susținut mereu politica de descentralizare în Republica Moldova nu doar în vorbe, ci și prin acțiuni. De exemplu, prin intermediul Agenției noastre de Cooperare Internațională, GIZ. Descentralizarea este un capitol important din așa-numita Briefing Book ce conține recomandări ale partenerilor internaționali pentru guvernul moldovean. Provocarea nu este simplă, dar puteți conta pe sprijinul nostru. Va felicit încă o dată cordial cu ocazia sărbătorii Dstră și vă doresc sănătate, fericire și succese în realizarea sarcinii importante pe care v-ați asumat-o!"

"Am fost de la bun început alături de CALM, chiar din momentul înființării organizației, și după 5 ani pot spune cu mândrie că s-a realizat acel deziderat de a avea o organizație bine încheagată, puternică, unită și nepolitizată. O organizație puternică și cu influență, așa cum a devenit CALM, este importantă nu numai pentru autoritățile locale, dar și pentru întreaga țară, pentru modernizare, democrație și in-

ATITUDINE, LOBBY, MATURITATE

Narine SAHAKYAN, Coordonator rezident adjunct al PNUD Moldova: **"O organizatie puternică și cu influență, așa cum a devenit CALM, este importantă nu numai pentru autoritățile locale, dar și pentru întreaga țară, pentru modernizare, democrație și instaurarea ordinii de drept!"**

staurarea ordinii de drept. Numeroși vorbitori au subliniat că la baza unei țări puternice stau comunitățile puternice, autoritățile locale puternice și, credem cu tărie, că modernizarea și dezvoltarea unei țări începe la nivel local. Am implementat mai multe programe și activități la nivel local și am reușit să obținem rezultate. Am dezvoltat seturi de instrumente pentru primării și veți avea ocazia azi să urmăriți unele înregistrări care vă vor fi folositoare în activitate. Un alt eveniment care conferă importanță acestor zile e că azi PNUD și CALM vor semna un nou Memorandum de colaborare pentru următorii câțiva ani. Acest lucru înseamnă că relația noastră a evoluat într-una de parteneriat și putem să ne bazăm pe acele cunoștințe, experiență și expertiză acumulate în cadrul CALM. Mai mulți vorbitori au menționat problema migrației în soluționarea căreia dorim să ne implicăm, să venim cu mai multe activități și programe și doresc să vedem cum putem ajuta persoanele care vreau să se întoarcă în țară, ca să se implice în dezvoltarea țării. S-a vorbit despre reforma de descentralizare, descentralizarea fiscală, au fost făcuți niște pași în direcția bună. Vreau să vă asigur că noi vă vom sprijini în continuare. Este însă foarte important să mergeți mai departe cu reformele și, pentru asta este foarte important, să realizați reforma teritorial-administrativă, care, știm că este o reformă dureroasă, sensibilă și costisitoare, dar fără implementarea ei va fi foarte greu de asigurat viabilitatea economică a comunităților la nivel local. În încheiere, vreau să subliniez că, în timpul celor 15 ani de colaborare cu autori-

tățile publice locale, noi am devenit din parteneri de dezvoltare chiar prieteni, de aceea, dragi prieteni, puteți să vă bazați acțiunile și activitatea dstră viitoare pe sprijinul și ajutorul nostru, asistența noastră tehnică și financiară. Vă doresc prosperitate și succese, fiindcă succesul dstră va fi succesul țării!"

CITAT: E.S. Robert CÂRNAG, Ambasadorul Slovaciei în R Moldova: **"Vreau să vă asigur că suntem atenți la problemele cu care vă confrunțați și la solicitările și propunerile pe care le formulați, pentru că sunteți cel mai aproape de oameni și știți cel mai bine ce-i preocupă și care le sunt greutățile. Ne vom implica unde credem că putem fi de ajutor!"**

"Sunt un om al faptelor și doresc să sfiu judecat după fapte. Nu trece o săptămână fără ca să vizitez una-două localități din Moldova. Am realizat deja zeci de proiecte în satele și orașele din țara

voastră și vom continua în același ritm. Sprijinul slovac pentru RM va rămâne o acțiune de prioritate maximă. Știm că situația este complicată, dar, cum se spune, prietenul la nevoie se cunoaște. Vă putem împărtăși experiența noastră în domeniul reformării administrative prin reprezentanții Uniunii Orașelor și Satelor din Slovacia, de care ne leagă o frumoasă prietenie, avem o înțelegere de cooperare. Aceasta a derulat deja un proiect comun împreună cu CALM. Proiectele pe care le-am susținut în RM au fost orientate în două direcții: o administrare bună și folosirea eficientă a banilor, pe de o parte, iar pe de altă parte, conlucrarea cu societatea civilă. Vreau să vă asigur că suntem atenți la problemele cu care vă confrunțați și la solicitările și propunerile pe care le formulați, pentru că sunteți cel mai aproape de oameni și știți cel mai bine ce-i preocupă și care le sunt greutățile. Ne vom implica unde credem că putem fi de ajutor. Vă multumesc pentru că sunteți activi și vă invit să treceți pe la ambasada Slovaciei oricând aveți nevoie, ușile vor fi deschise!"

"Vă multumesc în primul rând pentru invitația pe care o percepem ca o dovadă a faptului că relațiile noastre au ajuns la un alt nivel calitativ. De la primele întâlniri, unde ne-am cunoscut prin derularea unor acțiuni comune, până la invitații și participări reciproce la ședințele ZMOS și CALM, creăm astfel proiecte strategice și conceptuale care contribuie la dezvoltarea democrației locale în țările noastre. Vreau să transmit cu această ocazie salutări din partea președintelui nostru și din partea celorlalți colegi pe care i-ați cunoscut pe parcursul colaborărilor noastre. Anul 2014 a fost un an semnificativ pentru RM din punctul de vedere al confirmării dorinței de integrare în direcția UE și a păstrării continuității în ceea ce privește implementarea reformelor. După semnarea Acordului de asociere cu UE v-ați confruntat cu o mare provocare în anii care au urmat și mă refer la efortul de a edifica un stat stabil și democratic, o economie bazată pe o piață funcțională și îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață a cetățenilor. Aș vrea să subliniez că fiecare țară care reușește acest lucru a făcut-o datorită efortului comun al statului și al autorităților publice locale. Și din acest motiv ne bucurăm foarte mult că putem împărtăși experiența noastră în cadrul celui de al treilea proiect al cărui obiectiv este de construire a capacităților de competență în cadrul APL și CALM, pentru că doar APL care sunt stabile și performante vor reuși să facă față provocărilor care vă așteaptă în următorii ani și spunând asta mă bazez pe propria experiență. Dacă urmărim procesul democratic din Slovacia în ultimii 25 de ani, vom vedea ca am fost martori la urcușuri și coborâșuri. Chiar și azi, când trăim într-un stat democratic cu un mare potențial de dezvoltare, în calitate de membru al UE, ne dăm seama că în lupta pentru menținerea principiilor democrației locale, în condițiile unor încercări ocazionale de centralizare manifestate în mai multe state din UE, pot reuși doar cei ce

Lörincz Ľubomír, președintele Camerei Comunelor din Slovacia (ZMOS): **"Ne bucurăm foarte mult că putem împărtăși experiența noastră în cadrul celui de al treilea proiect al cărui obiectiv este de construire a capacităților de competență în cadrul APL și CALM, pentru că doar APL care sunt stabile și performante vor reuși să facă față provocărilor care vă așteaptă în următorii ani și spunând asta mă bazez pe propria experiență!"**

sunt pregătiți suficient și vor fi uniți în ceea ce privește impunerea proiectelor convenite. Acesta este motivul pentru care am ales de la început sloganul: „În unire este puterea”. Bazându-se pe acest principiu, ZMOS s-a concentrat în prezent pe proiectele naționale axate pe construirea și întărirea capacităților proprii, precum și pe modernizarea și sporirea performanțelor orașelor și satelor din Slovacia. Vă oferim, așadar, nu numai experiența noastră privind procesul de descentralizare a administrației publice din Slovacia, ci și din alte domenii, precum obținerea de resurse financiare și fonduri de la UE, care pot constitui un izvor pentru construirea unor orașe și sate moderne în RM, adică niște localități care vor garanta cetățenilor săi condiții pentru o viață demnă oferindu-le servicii de calitate. Vă doresc tuturor să fiți la fel de uniți ca până acum, devenind un partener din ce în ce mai puternic, bine pregătit și responsabil pentru guvern, dar și pentru ceilalți parteneri social-economici. Ne așteaptă în continuare un drum nu mai puțin responsabil de a crea și întări relațiile directe și prietenia dintre cetățenii din RM și Slovacia!"

CALM, LA 5 ANI: CONSECVENȚĂ,

La rândul lor, primarii au menționat că, împreună cu experții CALM, au proiecte de legi care ar aduce schimbarea, dar nu sunt auziți. Aceștia au punctat toate dificultățile cu care se confruntă în fața puterii centrale de la Chișinău, a partenerilor și a asociațiilor de profil din străinătate. Potrivit lor, descentralizarea administrativă ar putea ajuta la modernizarea și europeanizarea localităților. Dar majoritatea proiectelor de primă necesitate nu ajung însă pe agenda deputaților.

Dorin Chirtoacă, primarul general al municipiului Chișinău: **"Deși primăriile se bucură și s-au bucurat dintotdeauna de mare încredere, ajutorul din partea partenerilor nu a venit direct la primărie, ci prin intermediul altor instituții care se bucură de o încredere mai mică decât primăriile. Poate este cazul să se meargă pe o cale mai scurtă și mai directă, pentru ca oamenii de rând să se poată bucura nemijlocit de ajutorul venit de la partenerii de dezvoltare!"**

"Acum cinci ani, tot aici, am înființat CALM. Avem în spatele nostru un mandat plin ca și organizație. Am reușit să devenim cunoscuți. Sunt voci care spun că suntem prea insistenți, prea aprigi chiar și la nivel internațional. Dincolo de toate acestea vreau să transmit următorul mesaj. În primul rând îi felicit pe domnii ambasadori pentru discursurile în limba română. Domnul ambasador al SUA a menționat că din administrația publică din Republica Moldova, primarii sunt cei care se bucură mai mult de încrederea populației, în timp ce structurile de guvernare centrale au o cotă de încredere extrem de redusă. Totuși, cred

că vom reuși, în pofda tuturor dificultăților cu care ne confruntăm. Nu avem altă cale. Dar, deși primăriile se bucură și s-au bucurat dintotdeauna de mare încredere, ajutorul din partea partenerilor nu a venit direct la primărie, ci prin intermediul altor instituții care se bucură de o încredere mai mică decât primăriile. Poate este cazul să se meargă pe o cale mai scurtă și mai directă, pentru ca oamenii de rând să se poată bucura nemijlocit de ajutorul venit de la partenerii de dezvoltare. Vin cu o propunere, pe care o fac constant de 8 ani de zile. Municipiul Chișinău alocă necondiționat și nediscriminatoriu ajutoare pentru dezvoltarea comunităților celor 18 primării din suburbiile municipiului, ajutor care s-a ridicat deja la 300.000 de euro anual. Înțeleg că poate nu există posibilitatea de a aloca această sumă pentru fiecare primărie din țară, dar 100.000 de euro pentru un sat, o primărie, o comună, în fiecare an, le-ar permite primarilor să rezolve o serie de probleme curente și să poartă chiar investiții capitale. Pentru a asigura modul democratic de luare a deciziilor și transparența, s-ar putea merge pe formula - primar, consiliu, adunare generală a satului. În sate: primarul, consiliu, societatea civilă locală și mass media locală în orașe și consilii raionale, în municipii - primar, consiliu municipal, presa și ambasadorii pentru luarea deciziilor referitoare la investirea și cheltuirea banilor. Mai departe lucrurile să meargă potrivit cu normele legale privind achizițiile publice, implementarea proiectelor,

iar la recepția finală a obiectivelor să fie invitați reprezentanți ai ambasadelor țărilor care au donat banii și să se intoneze imnul național al acestora, alături de cel al Republicii Moldova și să ne bucurăm de o colaborare fructuoasă. Primarii s-ar bucura mult dacă din acea sumă de 100.000 de euro ar putea da o parte pentru a repara drumurile de pamânt de la sate care se înfundă la fiecare ploaie sau cădere de zăpadă. Restul ar putea fi folosiți fie pentru lucrări curente sau investiții capitale. Impactul investirii acestor bani va fi enorm sau cel puțin mult mai mare decât al sutelor de milioane de euro dați guvernului sau instituțiilor centrale. Este un rezultat pe care îl putem confirma prin experiența noastră la Chișinău și nu știu ce ne împiedică să mergem pe această cale. Suma totală necesară anual pentru un astfel de proces de investiție ar fi de 100 de milioane de euro la nivelul Republicii Moldova - circa 1000 de administrații locale și regionale. Suma totală alocată Republicii Moldova în ultimii 6 ani este de zeci de ori mai mare, dar impactul este invers, oamenii cred că banii dispar, sunt furați și învinuiesc pentru lipsa lor guvernarea centrală. Dacă s-ar investi direct în comunitate, impactul ar fi mai mare, rezultatele ar fi mai bune și credibilitatea autorităților ar crește, iar vectorul european ar fi susținut mult mai mult. Nu poate refuza nimeni acești bani sau dacă îi refuză, să spunem, cei cu orientare de stânga, cei care nu susțin direcția europeană, o fac pe cont propriu. Este o formulă care va avea succes și în răstimp de trei ani va avea rezultate remarcabile. Azi bugetele locale acoperă mai mult sau mai puțin cheltuielile curente. Problema dezvoltării comunității rămâne descoperită. Această sumă va fi ca o gură de oxigen pentru comunitățile locale, care ar putea veni din partea partenerilor noștri de dezvoltare!"

"Consider că nu putem aborda problemele CALM fără a atinge, tangențial măcar, administrația publică centrală, fără a atinge criza economică prin care trece Republica Moldova și fără a atinge

problema corupției politice. Sunt 26 de ani de când ne-am declarat independența, de atunci facem o reformă în RM, în care ne-am înglodat. Nu vedem nicio schimbare în bine, o realizare planificată, niciun progres notabil. Ce se întâmplă cu economia noastră? Economia noastră e la fel ca economia rusească: se bazează pe gaze, pe transferurile bănești de peste hotare și pe ajutoare din străinătate. Azi vorbim despre descentralizare. Noi am adoptat legea privind finanțele publice locale care ne dă o mică marjă de libertate în această descentralizare, dar unde-i baza economică? Am construit drumuri bune cu bani europeni, am pus niste oameni la cântar care le spune la șoferi să treacă cu încărcătură mai mare decât cea permisă contra unor sume care se duc la partid. Sau, 90 la sută din Fondul Rutier este repartizat pe criterii politice. Spun acest lucru pregătit să merg în instanța de judecată. Eu cred că noi, administrația publică locală, am putea salva această țară. În 2008 am început demersurile pentru a realiza un parc industrial. Am făcut o analiză, un studiu de fezabilitate, am găsit parteneri externi care erau pregătiți să ne finanțeze. S-a implicat și Ministerul Economiei. Mi-au cerut să fac modificări, le-am

Gheorghe Răileanu, primar de Cimișlia: **"Un primar în Moldova este un amortizor între administrația publică centrală și populația nedumerită, care nu știe ce se întâmplă. Toate loviturile vin asupra primarului. Foarte mulți oameni cumsecade, cinstiți, profesioniști au renunțat la funcția de primar din cauza constrângerii de a se conforma practicii de corupere promovată de partidele politice!"**

ATITUDINE, LOBBY, MATURITATE

făcut, am făcut proiectul tehnic, am făcut expertiză economică, ecologică. Au venit din nou și din nou cu niște pretexte pe care le consider formale și n-am primit până acum niciun leu. Astfel, am ratat niște bani care veneau de la Consiliul județean Prahova cu care suntem înfrățiiți și parteneri în acest proiect. Un primar în Moldova este un amortizor între administrația publică centrală și populația nedumerită, care nu știe ce se întâmplă. Toate loviturile vin asupra primarului. Foarte mulți oameni cumsecade, cinstiți, profesioniști au renunțat la funcția de primar din cauza constrângerii de a se conforma practicii de corupere promovată de partidele politice. Nu putem vorbi despre descentralizare dacă nu abordăm relațiile cu administrația publică centrală. Ce face administrația publică centrală și ce facem noi? Ce fac ministerele? Cum colaborăm noi cu ele? Voi, primarii prezenți în sală, ați simțit vreodată că ministerele ar promova vreo politică economică în teritoriu? Mă refer și la organele de drept – procuratura. Timp de trei mandate de când sunt primar n-am fost susținut niciodată de procuratură sau centrul de combatere a corupției oricât de flagrante ar fi fost infracțiunile pe care le denunțăm: construcția unui magazin pe teritoriul școlii, acaparări de terenuri, construcții neautorizate, însușirea proprietății publice. Și tinerii absolvenți în drept trebuie să plătească șpagi de mii de euro ca să presteze ca avocați, notari sau să se angajeze în structurile Ministerului de Interne sau de Justiție. Consider că guvernarea nu trebuie să se supere din cauza protestelor populației, iar noi primarii trebuie să ne asociem acestor proteste. Oamenii se confruntă direct cu administrația publică centrală, funcția de amortizor al primarului a expirat. Dacă e să vorbim despre eficiența administrativă și economică a actului de administrare există o totală lipsă de transparență la nivelul ministerelor, nu simțim nicio susținere, niciun aport din partea acestora în activitatea noastră și în aceste condiții ne vin controale peste controale pentru a verifica statele de personal ca nu cumva să depășim 14 unități. Trebuie de făcut poate un studiu de fezabilitate la scară mare care să ne arate care este efectul și eficiența economică a acestor ministere și substructurilor lor, în ce condiții ele ar fi eficiente. Și administrația publică locală tot ar trebui să fie obiectul unui studiu de fezabilitate care să scoată în evidență lipsurile. Nu putem lua decizii legate de domeniul patrimoniului, sfera achizițiilor publice, unde acționăm deseori cu riscul de a ne trezi la limita legii și de a fi pedepsiți. Drept încheiere, vreau să-mi exprim bucuria că CALM s-a consolidat ca organizație, în care poate nu totdeauna vorbim unul pe placul altuia, dar depășim toate dificultățile. Considerăm CALM o platformă foarte bună pentru cooperarea cu administrația publică centrală, iar apelul meu către reprezentanții organismelor internaționale este să reanalizeze modalitatea de acordare a ajutorului pentru RM, pentru ca acest ajutor să nu stimuleze în continuare corupția și ineficiența.”

Nina Cereteu, primar de Drochia: "CALM că este unica organizație, aș numi-o chiar instituție, care unește, consolidează, adună toți primarii indiferent de opțiunile lor politice, ne oferă asistență!"

”Deși sunt la primul mandat, în jurmătate de an am reușit să simt din plin tot ceea despre ce a vorbit dna președinte, Tatiana Badan: represiuni, presiuni, piedici de toate felurile, pentru că nu aveam culoarea politică potrivită. Și țin să mulțumesc CALM că este unica organizație, aș numi-o chiar instituție, care unește, consolidează, adună toți primarii indiferent de opțiunile lor politice, ne oferă asistență. Gu-

Alexandru Botnari, primar Hâncești, președinte al Rețelei Orașelor: "E o ruptură foarte mare între administrația publică centrală și autoritățile locale, a fost centralizat tot ce s-a putut, autoritățile publice locale nu au pârghii de decizii ca să-și eficientize activitatea și să dezvolte comunitățile!"

vernarea noastră are de învățat de la CALM să nu facă deosebire politică, să trateze toți primarii egal, indiferent de convingerile lor politice. La noi lipsește în totalitate dialogul între administrația publică centrală, prin intermediul serviciilor desconcentrate în teritoriu, și administrația locală și acest lucru se întâmplă din cauza discriminării politice și spun fără frică că avem un stat capturat. Doresc asociației CALM, primarilor și colegilor mei, succese în continuare în activitate

și vă îndemn pe toți să ne depășim frică și să luptăm mai departe, pentru că luptăm pentru poporul nostru, pentru țara noastră, pentru viitorul nostru.”

”Mulțumesc tuturor celor care au avut încredere și m-au ales președintele Rețelei Orașelor în cadrul CALM. Înființarea acestei structuri a fost determinată de specificul problemelor asemănătoare cu care se confruntă administrațiile locale din orașe și municipii, deosebite sub anumite aspecte de cele din sate și comune. Voi fi succint. Avem primari cu mai multe mandate, care au trebuit să colaboreze cu mai multe guverne. Să dai vina pe alții este foarte ușor și nu înțeleg cum poți învinovăți un guvern care de-abia a preluat mandatul? Eu știu că și alți primari, cu care am vorbit, ne dorim stabilitate. Anul trecut am avut alegeri locale. Dacă și anul acesta vom avea alegeri ne mai rămân doi ani de mandat, din care în unul vom pregăti acte și în celălalt

guvern? Cancelaria Guvernului? Cancelaria trebuie să aibă grijă ca reformele inițiate să se realizeze și să nu trimită doar controale în teritoriu. Ne dorim să avem reprezentanți direcți în cabinetul de miniștri. Încă o problemă cu care se confruntă majoritatea primarilor este că nu pot angaja specialiști pentru a eficientiza activitatea din cauza restricțiilor privind salarizarea. Nu poți aduce în primărie un specialist bun pe un salariu de mizerie. Dați-ne posibilitatea să mărim salariile din resurse proprii, ca să putem aduce în primării specialiști. Implementați odată această autonomie financiară ca să putem lucra, ca fiecare să poată decide ce e mai bine pentru primăria și comunitatea pe care o conduce. Îmi doresc o bună conlucrare între administrația publică centrală și cea locală și să ajungem să ne mândrim cu toții de ce am relizat împreună și țin să mulțumesc partenerilor străini pentru sprijinul și ajutorul oferit.”

”Mulțumesc organizatorilor Forumului, care ne-au întrunit aici, pentru că ne-au invitat și pe noi, reprezentanții Găgăuziei. Aflându-mă în sală, ascultându-i pe vorbitori mi-am dat seama și m-am simțit mândru că am găsit în sfârșit locul unde am simțit că Moldova este o țară, un stat unitar și nu o piață, un bazar. Statul e ca un sat unde locuitorii sunt uniți atunci când se confruntă cu o situație de urgență sau un eveniment important: un incendiu, o înmormântare sau o nuntă. În Găgăuzia avem 26 de primari, dintre care 16 au fost realeși la ultimele alegeri. Principala noastră preocupare este să-i ajutăm pe cei nou aleși să se acomodeze cât mai repede cu noua funcție și cerințele ei. Mulțumesc conducerii CALM pentru sprijinul și

ne vom desfășura propriu zis activitatea. E o ruptură foarte mare între administrația publică centrală și autoritățile locale, a fost centralizat tot ce s-a putut, autoritățile publice locale nu au pârghii de decizii ca să-și eficientize activitatea și să dezvolte comunitățile. Primarii nu sunt aleși după culoarea politică, ci ca persoane. Fără a-i supăra pe colegii găgăuzi, vă voi întreba retoric : ”Bașcanul Gagăuziei este membru de guvern, dar cine ne reprezintă pe noi la

ajutorul necondiționat și cred că în decursul celor cinci ani de activitate am realizat lucruri de care putem fi mândri. Și aniversarea CALM pe care o celebrăm acum e un prilej bun de a vorbi de aceste realizări. Am reușit să formăm niște structuri proprii independente în teritoriu, să avem o lege prin care la sfârșit de an consiliul local poate să-l premieze sau să-l taxeze pe primar pentru activitatea pe care o desfășoară. Am reușit, deși nu substanțial, să obținem ma-

CALM, LA 5 ANI: CONSECVENȚĂ,

Nicolae Goțișan, președintele Asociației primarilor din UTA Găgăuzia: "Mulțumesc conducerii CALM pentru spijinul și ajutorul necondiționat și cred că în decursul celor cinci ani de activitate am realizat lucruri de care putem fi mândri. Și aniversarea CALM pe care o celebrăm acum e un prilej bun de a vorbi de aceste realizări!"

jorarea salariilor, victorie pe care trebuie s-o repetăm. Vreau să abordez succint o serie de probleme importante pentru primarii din toată republica. Primarii din Găgăuzia se pronunță pentru transferul impozitului pe venit la reședința contribuabilului și nu la locul de muncă. Unde omul locuiește, acolo trebuie să meargă impozitele pe care le plătește la stat pentru că unde locuiește beneficiază de îmbunătățirea condițiilor de trai. Sistemul de formare a bugetului țării trebuie modificat. Sistemul în care banii se adună la Chișinău, apoi din Chișinău sunt repartizați în teritoriu este depășit. În Găgăuzia cea mai mare parte a impozitelor locale rămâne în teritoriu și când este vorba de miliardul furat, spunem în glumă că mai mult au furat de la voi decât de la noi, pentru că banii noștri rămân „acasă”. Credem că cu cât statul dispune de mai mulți bani, cu atât ispitele la vârf sunt mai mari, de aceea cred că cea mai mare parte a impozitelor trebuie să rămână în teritoriu. Credem că este indicat introducerea unui impozit social unic pentru toți cetățenii republicii. La întreținerea pensionarilor și invalizilor trebuie să contribuie toți nu doar cei care muncesc legal. Trebuie revizuite din talpă toate plățile sociale, care trebuie să fie concentrate în teritoriu și nu la centru. Lista de ajutoare sociale și subvenții sociale este atât de lungă că nu mai reușim să-i facem față. Sistemul de ajutor

social a devenit un instrument care este folosit pentru acumularea de capital politic și cred că acest capital aparține, de drept, administrației locale. La noi, în sud, ne confruntăm cu plecarea în masa a populației, în același timp indicele de mortalitate este mai mare decât cel al natalității. Trebuie să oprim migrația. Avem nevoie de programe serioase cu subvenționări de credite mici ca să-i reținem pe cei tineri în teritoriu.”

”Voi aborda direct problemele, prima legată fiind de Ministerul Finanțelor. Când mergi la o instituție, fie de nivel raional sau de la centru, serviciile contabilitate, economie, statistica sunt separate. La primărie toate aceste servicii sunt acoperite de contabil și primar. Sugestia mea la adresa ministrului de la Finanțe este de a pregăti foarte bine reformele înainte de a trece la implementarea lor și totodată de a instrui personalul implicat cu privire la noile reglementări și norme în domeniu. Fiindcă, dacă în primărie primarul și contabilul știu cum și ce trebuie să facă, atunci lucrurile vor merge bine în întreaga comunitate. Și vreau să spun, cu riscul de a fi acuzat de lipsa de modestie, că țara este condusă de primari și nu de guvern. Tot în curtea Ministerului de Finanțe, vreau să aduc la cunoștință că programele GAP lucrează foarte greu tocmai pentru că nu s-a pregătit terenul pentru derularea lor, iar oamenii nu sunt instruiți și nu știu ce să facă. Transferurile care se făceau prin Trezorerie se fac ca înainte, doar că acum mai e nevoie de semnătura digitală. Deși introducerea suportului digital ar trebui să simplifice procedurile și să ne scutească de drumuri inutile, trebuie să mergem în continuare la Trezorerie să dăm cu subsemnatul, astfel că practic facem un lucru de două ori. Organizarea ședințelor Comisiilor Paritare trebuie anunțate din timp, pentru ca noi să ne putem pregăti și formula clar problemele cu care ne confruntăm și întrebările pe care dorim să le adresăm autorităților centrale. Referitor la subiectul

Alexei Busuioc, primar de Capaclia: "Cred că e nevoie și chiar necesar ca să primim dreptul și libertatea de a aplica direct la structurile internaționale pentru finanțare de programe și nu prin intermediul guvernului. Astfel e mult mai ușor de urmărit și verificat unde merg banii și cum sunt cheltuiți. Vă chem pe toți să fim uniți și prin intermediul CALM să ne facem auziți cu un mesaj foarte clar către autorități și întreaga societate și să dăm un ragaz guvernului să lucreze!"

reprezentării noastre la guvern, abordat de domnul Botnaru, vin cu propunerea ca în cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale să fie instituită o funcție de prim vice-ministru, caz în care ministerul se va numi Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, ori în cadrul Ministerului de Interne, ca în România. Noi trebuie să avem un reprezentant clar care să asigure o legătură permanentă și o continuitate între guvernarea centrală și administrația locală, să urmărească, să asigure o comunicare eficientă și să-și asume responsabilități pentru buna funcționare a relației dintre guvern și administrația locală. În prezent, Cancelaria Guvernului este instituția care asigură legătura Guvernului cu administrația locală, iar în cazul unor probleme depistate în timpul vreunui control și datorate unei comunicări deficitare vina îi este imputată în totalitate primarului. Pentru a diminua presiunea și efectele negative ale politicului asupra actului administrativ, vin cu niște propuneri. Propun să preluăm modelul francez al administrației locale: primarul este ales de consiliu pentru un mandat de 6 ani. La noi, unui primar nou ales îi trebuie 2 ani în care să se acomodeze în post, un an muncește și în următorul trebuie să se pregătească din nou pentru alegeri. În primul mandat un primar lucrează efectiv 1 an. Propun ca primarul să aibă cel mult două-trei mandate: în sate există riscul să se instaureze o mică dictatură locală. Pentru a împiedica situațiile în care primarii sunt nevoiți să stea la cheremul unor funcționari sus-puși, propun ca primarilor să li se acorde imunitate. Cred că e nevoie și chiar necesar ca să primim dreptul și libertatea de a aplica direct la structurile internaționale pentru finanțare de programe și nu prin intermediul guvernului. Astfel e mult mai ușor de urmărit și verificat unde merg banii și cum sunt cheltuiți. Vă chem pe toți să fim uniți și prin intermediul CALM să ne facem auziți cu un mesaj foarte clar către autorități și întreaga societate și să dăm un ragaz guvernului să lucreze.”

”Noi, în RM, ne aflăm într-o situație excepțională. Poate ar trebui ca toate fondurile care vin în RM să ajungă și la satele care nu reușesc din diverse motive să acceseze fonduri europene. În cele mai multe localități nu există personal calificat care să conceapă și să realizeze un proiect eligibil pentru finanțare și chiar dacă se reușește acest lucru, de cele mai multe ori, din varii motive, nu este selectat și nu primește finanțare. Sunt foarte puțini care câștigă aceste proiecte. Ce facem noi ceilalți, care nu câștigăm? Și aici cred că propunerea dlui Chirtoacă de a varsa o sumă fixă anual fiecărei primării ar fi binevenită. Satul în frunte cu primarul își vor stabili niște priorități și vor folosi acești bani acolo unde e nevoie. Și încă o problemă: avem nevoie de reprezentat în guvern: o să ne ușureze munca tuturor. Legat de reforma electorală – trebuie să facem schimbările potrivite ca să nu mai alegem sigla sau partidul, ci să alegem omul. Poate mai reducem și din numărul deputaților că nu suntem o țară nici foarte mare și nici foarte bogată.”

ATITUDINE, LOBBY, MATURITATE

Nina Costiuc, primar de Budești:
"Poate mai reducem și din numărul deputaților că nu suntem o țară nici foarte mare și nici foarte bogată."

Vreau să aduc în atenție niște probleme pentru rezolvarea cărora nu e nevoie de bani. Prima – primarii să aibă acces liber în sediul guvernului, fără permis. Pentru că dacă venim la Dstră venim

"Din 1995 se tot vorbește de descentralizare. Am făcut legea – e foarte bună, nu am elaborat mecanismele de acumulare a banilor în teritoriu. Soluția salvatoare pentru această situație este achitarea impozitului pe venit la locul de reședință pe care guvernele precedente n-au aplicat-o pe motiv că este irealizabilă din punct de vedere tehnic, lucru total neadevărat!"

cu probleme. Doi: din 1995 se tot vorbește de descentralizare. Am făcut legea – e foarte bună, nu am elaborat mecanismele de acumulare a banilor în teritoriu. Soluția salvatoare pentru această situație este achitarea impozitului pe venit la locul de reședință pe care guvernele precedente n-au aplicat-o pe motiv că este irealizabilă din punct de vedere tehnic, lucru total neadevărat. Apoi, defalcările la bugetele locale de la serviciile de notariat și seviceile de cadastru. Referitor la Fondul Rutier din care, potrivit prevederilor legale, 50% merge la stat și 50% la bugetele locale. Dar structurile raionale au și ele bugete locale, deci trebuie undeva de precizat la care bugete locale, de nivel 1 sau 2 și care este exact raportul de procentaj care revine fiecărui dintre ele. Si la fel, ca alți colegi, îmi exprim nedumerirea în legătură cu rolul și rostul existenței raioanelor pentru administrația locală de nivel 1."

"Ma bucur că din prime zile ale acestui mandat am putut să particip la această adunare și să ascult problemele cu care va confrunțați, să putem institui și o platformă de dialog. De cinci ani sunt și eu în structurile guvernamentale și constat cu mare regret că, de fapt, problemele pe care le-am auzit acum cinci ani sunt actuale și în prezent. Am preluat guvernarea țării într-un moment dificil, marcat de probleme economice, pe de o parte, dar și de o scădere dramatică a încrederii populației în clasa politică, așa cum au menționat mai mulți vorbitori azi. Acest guvern este ultima șansă a acestei clase politice. Vreau să vă spun că sunt conștient, la fel și toți membrii Cabinetului, de starea de criză și ne-am asumat conștient responsabilitatea actului de guvernare în atare condiții. Știu că nu mai e loc pentru populism, pentru declarații, poate nu știu încă cum trebuie să fie un guvern bun, dar știu sigur cum nu trebuie să fie un gu-

vern. În executiv nu e loc pentru disensiuni politice. Guvernul trebuie să se concentreze pe acțiuni și să ofere rezultate. Nu vreau să trec cu vederea protestele și vă asigur că am aplecat urechea tot timpul la solicitările și revendicările protestatarilor. De la declanșarea lor, am considerat aceste proteste utile, pentru că din experiență știu că presiunea societății civile pe guvern îl determină să fie mai responsabil sau cel puțin să nu se relaxeze. Criza economică, socială din R Moldova este rezultatul destabilizării politice din țară și a politizării exesive a societății. Pentru că am ajuns în situația în care într-o întreprindere toate angajările se făceau pe criterii politice. După o săptămână de la investirea guvernului am luat o serie de măsuri bazate pe programul de guvernare care în mare parte este programul guvernului precedent și este un program care are la bază implementarea acordului de asociere a RM cu UE. Dincolo de prioritățile pe care le-am definit și stabilit și care se regăsesc

seamnă stabilitatea care va restabili încrederea partenerilor externi, acesta fiind lucru cel mai important. Vă asigur că, în calitate de președinte al Fondului Rutier, voi depune tot efortul necesar ca o parte din resursele fondului să fie alocate reabilitării drumurilor din localități. Important este să avem răbdarea necesară, să păstrăm ordinea în societate, să lăsăm guvernul să lucreze și

Pavel Filip, prim-ministrul RM:
"Nu vă cer să mă credeți pe cuvânt, veți constata acest lucru pe măsură ce vom reuși să rezolvăm problemele pe care ni le semnalati. Vă cer doar să mă considerați un partener de dialog, să știți că puteți discuta deschis despre problemele care există și cu care vă confrunțați, pentru că cred cu toată ființa că problemele pot fi rezolvate doar prin dialog!"

în programul de guvernare - lupta cu corupția, reforma în justiție, sistemul energetic, mediul de afaceri ș.a.m.d., am înțeles că oamenii sunt preocupați de lucruri elementare care determină calitatea vieții – prețul produselor alimentare, prețul serviciilor comunale ș.a. Am încercat deci să ne rezolvăm problema legată de transparența formării prețurilor. Am reușit în timpul vizitei în România să debursăm acel credit rambursabil către RM. Am reluat discuțiile cu reprezentanții Fondului Monetar Internațional, care își va deschide în curând o misiune în RM. Noi vedem în relația cu FMI nu doar un simplu împrumut de bani. Un acord cu FMI în-

vă asigur că soluțiile vor veni. Am avut ocazia să vizitez mai multe localități, să discut cu oamenii din sat și de fiecare dată mi-am întărit convingerea cât de important este pentru un politician să nu promită mai mult decât poate face. Ceea ce vă pot promite este că guvernul va munci susținut pentru a face față problemelor din țară și pentru a pune Moldova pe o cale sănătoasă de dezvoltare. Sper că vă veți convinge în scurt timp că sunt un om al faptelor concrete și toți membrii echipei guvernamentale sunt oameni ai faptelor concrete. Nu vă cer să mă credeți pe cuvânt, veți constata acest lucru pe măsură ce vom reuși să rezolvăm problemele pe care

În cadrul adunării, reprezentanții APL au vorbit și despre necesitatea depolitizării administrației locale. Prezent la eveniment, șeful executivului a propus lansarea unei platforme de comunicare, pentru menținerea unui dialog între administrația publică centrală și cea locală. Totodată, premierul a declarat că va depune efortul necesar astfel încât o parte din Fondul Rutier pentru anul 2016 să poată fi utilizat și pentru reabilitarea drumurilor din localități.

CALM, LA 5 ANI: CONSECVENTĂ,

ni le semnalati. Vă cer doar să mă considerați un partener de dialog, să știți că puteți discuta deschis despre problemele care există și cu care vă confrunțați, pentru că cred cu toată ființa că problemele pot fi rezolvate doar prin dialog. Mă voi asigura că această platformă de dialog va fi permanentă. Si eu, și colegii mei din guvern, suntem hotărâți să lăsăm politica în seama partidelor, de aceea lansăm către toți funcționarii din administrația publică de la toate nivelele, indiferent de culoare, apelul: „Noi guvernăm pentru oameni, nu pentru partide”, iar la prima ședință a guvernului i-am chemat pe miniștri să uite de partide, să lăsăm politica în seama politicianilor și să ne concentrăm pe acțiuni concrete. Republica Moldova, în principiu, este condusă de administrația publică locală de nivelul 1, cei care se întâlnesc zi de zi cu cetățenii RM, le simt care sunt nevoile, problemele și sunt în situație să răspundă zi de zi la întrebări. Am stabilit un lucru important, și anume că vom avea o platformă de comunicare permanentă, și este convingerea mea că problemele, oricât de mari ar fi, pot fi depășite doar pe platformă de dialog. Am preluat guvernarea țării într-un moment dificil, marcat de probleme economice, pe de o parte, dar și de o deteriorare a încrederii oamenilor în clasa politică, pe de altă parte. Am spus-o și cu alte ocazii, poate că acest guvern este ultima șansă a clasei politice, cel puțin astfel am calificat-o eu. Sunt personal conștient de această situație dificilă și împreună cu mine și membrii Cabinetului de miniștri conștientizăm această stare de criză, asumându-ne această responsabilitate a actului guvernării. Am avut ocazia să vizitez mai multe localități. Mi-am întărit convingerea că un politician nu trebuie să propună mai mult decât poate să facă. Promit că Guvernul va munci pentru a pune Moldova pe o cale sănătoasă de dezvoltare. Nu vă cer și nu trebuie să mă credeți pe cuvânt. Suntem conștienți că oamenii vor crede doar după ce vor vedea realizări. Probleme pot fi rezolvate doar prin dialog. Suntem hotărâți să lăsăm politica pe seama partidelor, noi guvernăm pentru oameni, nu pentru partide. Primul meu apel a fost către miniștri să uite de partide. Noi, la Guvern o să ne concentrăm pe acțiuni concrete. Ar fi fost bine să fie un guvern tehnocrat, dar este necesar și suportul majorității parlamentare. Voi insista ca să includem în buget finanțările pentru proiectele prioritare. Desigur, ar fi mai bine să fie liniște în fața Guvernului. Astăzi, mai mult ca oricând avem nevoie de calm în societate.”

”Sunt și eu acum ce simt probabil ”gasterbaterii” când se întorc acasa: pruncul pe care l-au conceput cu ani în urmă s-a transformat într-un copilăș care aleargă în jurul casei, care are personalitate, caracter și vrea să deschidă ușa și să cunoască lumea. Aici, la această adunare generală, vedem că acest ”prunc”, conceput cinci ani în urmă, chiar are voință, vrea să se impună în viața publică a RM, și asta mă onorează pentru că APL asigură echilibrul puterii în stat. Asta e ceea ce cer cetățenii de la Dstră și asta este instituția în care s-a transformat CALM, o instituție care nu poa-

Igor Munteanu, Director executiv IDIS ”Viitorul”, Ex-ambasador al Republicii Moldova în SUA: **”Aici, la această adunare generală, vedem că acest ”prunc”, conceput cinci ani în urmă, chiar are voință, vrea să se impună în viața publică a RM, și asta mă onorează pentru că APL asigură echilibrul puterii în stat!”**

te fi ignorată de autoritățile centrale și nu poate fi tratată cu distanță de partenerii de dezvoltare, fapt confirmat de numeroasele acorduri semnate azi, chiar aici. Mesajul meu vine din partea comunității de experți, organizațiilor care știu să analizeze bugetele locale, să ofere asistență juridică când este nevoie, când trebuie promovată dezvoltarea locală nu prin vorbe, retoric, ci prin infrastructură, prin proiecte foarte mult așteptate la nivel local. Principiile și ideile care au stat la bazele CALM-ului s-au concretizat prin recunoșterea pe plan internațional a asociației. Nu putem trece cu vederea nici ce se întâmplă în țară, pentru că traversăm o criză de încredere și încredință în instituțiile de bază ale statului, care le subminează adânc puterea de convingere și forța acestora. Depășirea acestei situații cere unitate și solidaritate, ceea ce CALM-ul oferă prin definiție, dar cere, de asemenea, și viziune. Avem nevoie de lideri noi, lideri care să compenseze și să completeze golul în care se găsește în acest moment clasa politică. Mă voi bucura foarte mult să văd primari care își asumă responsabilitatea de a conduce un minister, dar chem la prudență pentru că deseori sistemele se arată a fi mai puternice decât oamenii. Forța adevărată a CALM-ului este ca un fir de iarbă care încearcă să iasă la suprafață prin beton și asfalt. Cred, împreună cu colegii de la Institutul de Dezvoltare, că meritați o țară în care cetățenii sunt respectați, în care ciclurile politice

aduc schimbări pozitive, în care politicianii sunt responsabili, în care instituțiile muncesc să aducă soluții nu să participe la gâlceava politicianilor. CALM-ul trebuie să dea tonul la această reechilibrare a puterii în stat, la revenirea la normalitate, la prinderea din urmă a țărilor care au ajuns la un echilibru civilizat. Este foarte bine că CALM integrează în rândurile sale persoane care aparțin unor partide diferite, pentru că aceasta îi conferă diversitate și posibilitatea de a alege. Dar problemele care s-au acumulat cer rezolvare acum și nu peste o sută de ani. Pentru asta aveți obligația și capacitatea să impuneți voința Dstră actualului guvern ca să se concentreze pe problemele imediate: eliminarea corupției, probleme de dezvoltare economică a țării. Când stai mai mult timp în străinătate, îți dai seama ce prăpastie există între calitatea vieții de-acolo și de aici, din țară. Trebuie să fim mult mai vigilenți la oamenii politici care promit marea și sarea și care nu se țin de promisiuni.”

Elena Bodnarenco, președintele comisiei parlamentare Administrație Publică, Dezvoltare Regională, Mediu și Schimbări Climatice: **”Cuvintele dlui Draghici: ”Damenii nu sunt cifre, satele nu sunt sume” să fie scrise cu litere mari în fiecare cabinet și în mintea funcționarilor publici din administrația publică centrală!”**

”Nicio guvernare, din cele trei pe care le-am avut după alegerile parlamentare, nu a avut o abordare clară a problemelor în domeniul administrației publice locale și o viziune clară de rezolvare a acestora. Reforma descentralizării a fost practic înghețată. Pe parcursul anului precedent în parlamentul RM nu a ajuns nicio inițiativă legislativă din partea guvernului cu referire la administrația publică locală. Cu sigu-

ranță, un motiv este instabilitatea politică, dar și indiferența politicianilor pentru viața cetățenilor din RM. În aceste condiții, Comisia Administrație Publică, Dezvoltare Regională, Mediu și Schimbări Climatice și-a concentrat acivitatea asupra elaborării proiectelor și efectuării controlului parlamentar prin organizarea și desfășurarea audierilor publice, elaborarea și expedirea de comunicate și adresări diverselor instituții și instanțe. În 2015 au fost organizate 10 audieri și dezbateri publice pe problemele legate de alimentarea cu apă potabilă, privind implementarea noului sistem de finanțe publice, privind proiectul de modificare a legii achizițiilor publice, politica bugetar-fiscală pe anul 2016. Pe ordinea de zi a Comisiei s-au regăsit 43 de acte legislative (proiecte) din care: doar 4 au fost aprobate în lectura finală și au intrat în vigoare; 7 au fost examinate și 6 au fost aprobate în prima lectură; 12 au fost amânate sau scoase de pe ordinea de zi a ședințelor parlamentului. Aceasta este atitudinea parlamentarilor din Republica Moldova față de problemele APL. Practic, toate propunerile formulate azi în discursurile vorbitorilor au fost înregistrate în parlament ca inițiative legislative ale deputaților, dar niciuna n-a fost discutată și aprobată de parlament. În privința noului guvern cred că primul lucru pe care ar trebui să-l facă e să impună renunțarea la apartenența politică a membrilor cabinetului de miniștri pe perioada mandatului. Cuvintele dlui Draghici: „Damenii nu sunt cifre, satele nu sunt sume” să fie scrise cu litere mari în fiecare cabinet și în mintea funcționarilor publici din administrația publică centrală. Și este binevenită inițiativa unor întâlniri separate ale Consiliului CALM cu fiecare fracțiune din parlament. Cu felicitări pentru semijubileul CALM și cu ocazia zilei APL, vreau să vă multumesc pentru curaj, optimism, insistență, munca pe care o depuneți, sacrificându-vă sănătatea și, uneori, chiar viața.”

”Am venit cu un discurs pregătit despre reformele care s-au făcut, ce s-a reușit, dar mi-am dat seama că voi știți mai bine ce s-a reușit și ce nu s-a reușit în privința reformelor, pe parcursul ultimilor doi ani. Decalajul dintre confortul cu care am venit și ceea ce am auzit aici îmi dă un semn foarte clar că există un deficit de comunicare între instituția pe care o conduc și APL. Vreau ca, pe viitor, să schimbăm radical situația. O instituție nu poate să gestioneze finanțele publice pe întreg teritoriul țării în lipsa unei legături, un feedback din teritoriu, ca să înțelegem care este efectul acțiunilor noastre. Pentru asta invit CALM la o întâlnire pentru a vedea cum putem avea acel canal de comunicare și legătură permanentă. Nu vreau să mai aud de favoritisme politice: eu nu vin din politică, nu sunt membru al niciunui partid, pentru mine sunteți toți la fel de simpatici. Dar nu e suficient să spun asta. I-ați spus domnului prim-ministru că veți fi cu ochii pe dânsul, eu vă rog să trageți cu ochiul și pe la Ministerul de Finanțe. Orice caz de favoritism politic, vă rog să ni-l semnalati la Ministerul de Finanțe, ca să putem lua măsurile de rigoare. Ne mișcăm cu pași mici, dar înainte, vom avea în eta-

ATITUDINE, LOBBY, MATURITATE

Octavian Armașu, Ministrul Finanțelor: "Decalajul dintre confortul cu care am venit și ceea ce am auzit aici îmi dă un semnal foarte clar că există un deficit de comunicare între instituția pe care o conduc și APL! I-ați spus domnului prim-ministru că veți fi cu ochii pe dânsul, eu vă rog să trageți cu ochiul și pe la Ministerul de Finanțe."

pa următoare dezbateri pe politica fiscală, și rog conducerea CALM să participe pentru că există unele aspecte care afectează activitatea APL, ca să ajungem la un numitor comun, să găsim soluții bune pentru toți."

"Sunt unul din miniștrii care a trecut prin toate etapele ierarhice, de la APL de nivel 1 la APL de nivel 2 și apoi APC, de la primar la ministru, și cunosc problemele din interior. Activitatea Ministerului Dezvoltării Regionale este guvernată de Legea nr.48 din 2006, pe care ne străduim să o punem în aplicare pas cu pas, și se desfășoară prin agențiile înființate pe zone: centru, sud și nord. La momentul actual lucrăm la înființarea unei agenții în Găgăuzia, urmează înființarea unei agenții separate pentru municipiul Chișinău și ca ultimă etapă – o agenție de dezvoltare regională în Transnistria. Voi fi cel mai încântat când legea va fi aplicată în totalitate, iar disensiunile legate de unele prevederi ale acesteia, care vor apărea pe parcurs, să fie soluționate și armonizate cu condițiile din teritoriu în cadrul unor discuții constructive. În Documentul Unic de Program al Ministerului pe care îl conduc, aprobat prin hotărâre de guvern, au fost propuse proiecte, dintre care unele au fost implementate, celelalte urmează a fi realizate, în valoare de un miliard și trei sute de milioane de lei. Suma de 1 la sută care ne este alocată din bugetul de stat nu este suficientă pentru derularea tuturor proiectelor propuse. Am reușit să implementăm din 2013 până în 2015 proiecte în valoare de 800 de milioane de lei. Ne zbatem ca suma alocată din buget să se ridice cel puțin la 2 sau chiar 3 la sută din bugetul de stat. Sunt

deschis către comunicare și colaborare fiindcă știu problemele din teritoriu și doresc să le discutăm și să găsim soluții viabile și în acest sens vom semna un protocol, un acord de colaborare între Ministerul dezvoltării regionale și CALM, pentru a menține deschisă în permanență comunicarea cu APL. Vă îndemn să adoptăm sigla asociației dvs, "CALM", drept deviză pentru demersurile și acțiunile fiecăruia dintre noi. Să gândim rațional și cu "CALM" când suntem chemați pe baricade de politicieni și să chibzuim asupra urmărilor pe care le au deciziile noastre."

Vasile Bâtcă, Ministrul dezvoltării regionale și construcțiilor: "Sunt deschis către comunicare și colaborare fiindcă știu problemele din teritoriu și doresc să le discutăm și să găsim soluții viabile și în acest sens vom semna un protocol, un acord de colaborare între Ministerul dezvoltării regionale și CALM, pentru a menține deschisă în permanență comunicarea cu APL!"

Iurie Țap, președintele Comisiei parlamentare pentru descentralizare și autonomie locală: "Cu un CALM atât de combativ, cum ați demonstrat că sunteți, sigur vom reuși!"

"La 25 de ani de la declararea independenței, Republica Moldova nu a reușit să creeze un sistem, un stat funcțional. Republica Moldova, care este declarată prin constituție stat descentralizat, are un stat nefuncțional, deaceia sistemul APL care este parte a puterii executive nu funcționează. Trebuie să creăm acest mecanism de descentralizare: partea legală, resursele financiare, proprietate și să lăsăm APL să se îngrijească de interesele cetățenilor, așa cum este prevăzut de lege. Reforma administrativă cu cele 3 componente de bază: descentralizarea statului, reforma administrației publice locale și reforma administrației publice centrale, trebuie să ne conducă la un sistem de administrare simplificat, administrația centrală se ocupă de elaborarea politicilor, iar implementarea și executarea lor să fie transmisă către administrația locală și alte instituții ale statului. Cu un CALM atât de combativ cum ați demonstrat că sunteți sigur vom reuși."

"NU voi face promisiuni pentru că timpul promisiunilor a trecut, ori ne punem pe treabă, ori cetățeanul întrerupe relația cu noi. Unicul meu angajament

este că o să muncesc pe segmentul pentru care sunt responsabil. Începând cu ora 06:30 mă puteți găsi la birou. Acum despre câteva chestiuni care privesc Ministerul Mediului și care cred că trebuie să aibă o rezolvare imediată. Ne-am angajat când am făcut această coaliție ca timp de 3 luni de zile să facem o reformă primară a administrației publice centrale, una în care vor dispărea trei sau patru ministere, multe agenții și mulți birocrati care să mănânce pâinea statului. Zic că acest lucru nu trebuie să se oprească la acest nivel. Cred că trebuie fortificată la maxim poziția APL, pentru că acolo stă puterea statului. Sunt un adept fidel și fervent al modelului estonian unde lipsește nivelul doi și nimeni nu plânge. Sunt absolut sigur că reușim să facem același lucru și la noi. Pentru asta este nevoie de o reformă teritorial administrativă, ca să putem derula proiectele de dezvoltare regională, de apă și canalizare. La Ministerul Mediului am finalizat elaborarea tuturor strategiilor pe politicile ce țin de apă, de salubritate... Singura condiție pe care o pun europenii care vor să dea banii este regionalizarea și organizarea teritorial administrativă. În momentul în care le vorbim de proiecte pentru localități mici de 1000 de oameni nici nu ne ascultă. Sunt sigur că dacă vorbim, discutăm vom găsi soluția cea mai bună pentru RM."

Valeriu Munteanu, ministrul Mediului: "Cred că trebuie fortificată la maxim poziția APL, pentru că acolo stă puterea statului. Sunt un adept fidel și fervent al modelului estonian unde lipsește nivelul doi și nimeni nu plânge. Sunt absolut sigur că reușim să facem același lucru și la noi!"

La finalul Adunării Generale a fost adoptată o declarație, în care au fost trecute revendicările și propunerile primarilor.

DECLARAȚIE CALM:

LIPSA DE VOINȚĂ POLITICĂ
ȘI TERGIVERSAREA DESCENTRALIZĂRII REALE
PUN LA LIMITA EXISTENȚEI APL!

Situația actuală din domeniul descentralizării și autonomiei locale din Republica Moldova a fost subiectul conferinței de presă organizată de CALM, cu ocazia Zilei Autonomiei Locale și a lucrătorilor din APL. Directorul executiv CALM, Viorel Furdui, primarul de Cimișlia, Gheorghe Răileanu și primarul de Puhoi, Petru Frunze, au punctat cele mai arzătoare și stringente probleme din APL, care necesită soluționare rapidă din partea autorităților centrale, astfel încât reforma de descentralizare, desfășurată cu grave amânări și erori, să nu fie compromisă definitiv.

În debutul conferinței, Viorel Furdui a menționat: "Prin această sărbătoare s-a recunoscut rolul prioritar al APL în toate procesele care au loc în Republica Moldova, mai ales în ceea ce privește dezvoltarea locală. Este o sărbătoare oficială, dar din păcate, și una cu substrat declarativ. Nici data nu este întâmplătoare, pentru că pe 1 februarie 1998, în Republica Moldova a intrat în vigoare Carta Europeană a Autonomiei Locale, un document fundamental, dacă vrei o Biblie, pentru prezentul și viitorul descentralizării și autonomiei locale din Republica Moldova. Din păcate, prevederile acestora nu sunt asumate pe deplin de autoritățile centrale ale Republicii Moldova. În cadrul Adunării Generale a CALM, actuala conducere a țării a avut ocazia să se informeze despre situația în ceea ce privește starea de lucruri. În mare parte, reprezentanții APL au fost critici față de situația din țară, desconsiderarea rolului APL, a descentralizării, a reformei și a lipsei de viziune din partea guvernării. Situația actuală social-politică și economico-financiară din țară demonstrează foarte clar necesitatea unor schimbări cardinale la nivel de abordări, ati-

tudine și priorități din partea actualei clase guvernamentale din Republica Moldova. În acest sens, autoritățile publice locale sunt în așteptarea unor acțiuni rapide și concrete în toate domeniile vieții sociale, pentru ca cetățenii din Republica Moldova să resimtă beneficiile reformelor respective. Lipsa de voință politică, finalitate și tăgădnarea în implementarea reformelor din domeniul descentralizării, dezvoltării economice, sociale, a justiției, luptei cu corupția etc. – sunt inadmisibile și NU mai pot fi tolerate."

Directorul executiv al CALM, Viorel Furdui, a reiterat că reforma administrației publice, descentralizarea, consolidarea autonomiei locale și dezvoltarea regională trebuie să fie printre primele priorități ale Parlamentului și Guvernului: „Trebuie să existe o instituție care să se ocupe de administrația publică și dezvoltarea regională, iar conducătorul acestei instituții trebuie să dețină funcția de viceprim-ministru, pentru a avea autoritatea și capacitatea instituțională necesară pentru a realiza procesul de descentralizare și toate reformele extrem de complexe din domeniul dat."

Potrivit lui Furdui, Legislativul trebuie să adopte în regim de urgență legile ce se referă la administrația publică: „Adoptarea în variantă finală a unui șir de proiecte de legi care se află acum în Parlament este prioritară. Acest lucru ar permite accesul autorităților locale la Curtea Constituțională, dreptul autorităților locale de a schimba destinația terenurilor agricole, acordarea statutului de agent constatat primarului și posibilitatea de a aplica amenzi, inclusiv în domeniul salubrității, construcțiilor ilicite, parcurilor ilegale, gestionării resurselor naturale”.

Reforma administrației publice, descentralizarea și dezvoltarea regională - acestea trebuie să fie prioritățile actualei guvernării. Este convingerea aleșilor locali, care, în cadrul Adunării Generale, au adoptat și o de-

clarație în care punctează problemele existente și propunerile pentru guvernanți.

"Anul acesta am demonstrat că nu este nevoie de dădăcire. Toți primarii, consilierii s-au trezit că au niște necesități obiective, nu pur și simplu dorință de a face ceva, sunt necesități obiective de a spori veniturile locale, de a gestiona mai eficient fiecare bănuț pentru a realiza ceva. Noi dorim, și ne-am convins că avem dreptate, să realizăm o autonomie locală eficientă, adevărată.", a menționat Gheorghe Răileanu, primar de Cimișlia.

Primarul de Feștești, Nicolae Tudoreanu, a menționat: "Mesajul meu va fi unul mai tehnic pentru că vreau să ating niste probleme tehnice pentru nesoluționarea cărora se invocă tot timpul lipsa voinței politice. Doresc ca administrația publică centrală să ne explice ce înțelege prin sintagma „voință politică” și când apare aceasta în procesul decizional, atunci când sunt elaborate strategii și votate în parlament apare voința politică sau această voință politică ajunge până la femeia de serviciu de la minister care trebuie să-și dea și ea acordul ca să implementezi ceva. Avem strategia de descentralizare financiară care nu solicită prea mult efort din partea administrației publice centrale decât să implementeze niște rigori pentru consolidarea bazei fiscale proprii a APL. În afara faptului că avem azi relații directe cu bugetul de stat alceva nu s-a modificat nimic și cei care au fost în pierdere de pe urma implementării acestui sistem odată cu expirarea anul acesta a fondului de compensare a pierderilor, risca ca anul viitor să aibă dificultăți financiare foarte mari. Odată ce partenerii externi ne dau mâna și ne ajută să rezolvăm problemele majore, să încercăm și noi să evaluăm resursele noastre locale. În prezent în bugetele locale doar 2 la sută din veniturile proprii sunt formate de veniturile pe bunurile imobiliare. Avem pro-

bleme la aplicarea taxelor locale care parcă ar fi autonome dar există foarte multe frâne care împiedică aplicarea lor. În deosebi, taxa pentru salubritate care a fost introdusă foarte șchiopătat. Azi implementăm un proiect intercomunitar și nu putem aplica taxa de iluminat după cum a propus IDIS „Viitorul” și PNUD, prin taxa de salubritate. Este o situație oarecum deocheată dar Codul Fiscal nu permite să aplicăm diferențiat aceste două taxe. Încă un paradox e legat de codurile fiscale la gospodăriile țărănești care au fost anulate anul trecut ca acum să ni se spună că dacă gospodăriile țărănești nu au fost reînregistrate nu putem aplica taxa pentru amenajarea teritoriului. Par niște lucruri simple, lipsite de importanță dar ele trebuie soluționate imediat mai ales că nu solicită mare efort financiar și intelectual. De asemenea, odată cu implementarea noului sistem de finanțe locale veniturile ratate de pe urma acordării facilităților la plata impozitelor rămân pe seama APL. De la an la an categoriile de persoane facilitate la plata impozitelor locale crește și această sumă descrește considerabil bugetele locale. Referitor la problema transferului de proprietate care a fost atinsă de primarul din Molești de pe urma căruia APL, deși foarte implicată în perfectarea actelor, nu beneficiază absolut deloc de pe urma acestui tip de tranzacție, dorim să propunem Ministerului de Finanțe introducerea în politica bugetar fiscală a unui impozit pentru transfer de proprietate pentru ca nu numai notarii și oficiile cadastrale, dar și APL să aibă un venit de pe urma acestor tranzacții. Problema ajutoarelor sociale acordate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale. Am propus implicarea beneficiarilor de ajutoare sociale în prestarea de servicii în beneficiul comunității dar propunerea nu s-a concretizat, de aceea propun ca să fie introdus impozitul pe venit la ajutoarele sociale. Un salariu de 1000 de lei este impozitat cu 7% iar un ajutor social de 3-4000 de lei este încasat integral fără ca beneficiarul lui să contribuie cu ceva la dezvoltarea localității. Impozitarea ajutoarelor sociale va duce la majorarea considerabilă a veniturilor la bugetul local. Și nu în ultimul rând, ar fi bine să se realizeze achitarea impozitului pe venit la locul de reședință a angajatului pentru că acolo primește toate serviciile și beneficiază de tot ce este în comunitatea respectivă.

Primarii au spus că nu mai sunt dispuși să cedeze și că vor merge până în pânzele albe pentru a se face auziți: "În cazul în care se va întâmpla acest fapt până la alegeri, atunci ne vom comporta și noi ca și ei. Vom solicita cetățenilor să nu voteze acele partide care, cât au fost la guvernare sau în opoziție, nu s-au implicat în soluționarea problemelor necesare. Fiecare cetățean își dorește ca impozitul achitat de el să fie văzut modul de valorificare a acestor bani!", a declarat Petru Frunze, primar de Puhoi.

DECLARAȚIA Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) privind situația actuală din domeniul descentralizării și autonomiei locale din Republica Moldova

Pornind de la faptul că administrația publică locală reprezintă un element esențial pentru funcționarea statului de drept și cadrul în care cetățenii pot participa nemijlocit la rezolvarea treburilor publice; menționând că autoritățile locale, de rând cu biserica se bucură de cel mai înalt grad de încredere din partea cetățenilor în societate și luând în considerație situația politică, economică și socială actuală extrem de dificilă, CALM declară următoarele:

1. Situația actuală socio-politică și economic-financiară din țară, demonstrează foarte clar necesitatea unor schimbări cardinale la nivel de abordări, atitudine și priorități din partea actualei clase guvernamentale din Republica Moldova. În acest sens, autoritățile publice locale, alături de comunitățile sale și întreaga societate civilă, sunt în așteptarea unor acțiuni rapide și concrete în toate domeniile vieții sociale, pentru ca cetățenii din Republica Moldova să simtă beneficiile reformelor respective. **Lipsa de voință politică, finalitate și târăgănarea implementării reformelor din domeniul descentralizării, dezvoltării economice, sociale, a justiției, lupta cu corupția etc. - sunt inadmisibile și NU mai pot fi tolerate.**

2. Experiența de 25 de ani a Republicii Moldova, inclusiv ceea ce se întâmplă în prezent în domeniul financiar, bancar,

economic, justiție etc., demonstrează cu certitudine, că sistemul actual de administrație publică este extrem de depășit, ineficient și incapabil să facă față rigorilor timpului.

3. Constatăm că la nivel de priorități guvernamentale strategice, practic toate guvernele din Republica Moldova, au comis aceeași greșeală - au desconsiderat și au lăsat fără atenția corespunzătoare domeniul descentralizării, consolidării autonomiei locale și reformei administrației publice (centrale și locale). În acest domeniu existând nerealizări și restanțe mari la capitolul reforme

implementate, majoritatea din ele fiind blocate sau purtând un caracter declarativ, steril și fără relevanță practică.

4. Credem că a venit timpul ca întreaga clasă politică și toată societatea să realizeze că nici o reformă din domeniul economiei, justiției, luptei cu corupția, educație, social etc. NU pot avea succes și vor rămâne doar pe hârtie și la nivel de declarații, în condițiile păstrării actualului sistem politic și de administrație publică extrem de centralizat, politizat, clientelar, depășit și inefectiv, dominat de anumite grupuri înguste de in-

terese aflate în afara controlului real din partea societății.

5. Verticala puterii și sistemul politic, administrativ și financiar excesiv de centralizat, reprezintă prin sine însuși una din cauzele și sursele principale ale majorității problemelor cu care se confruntă Republica Moldova. Atunci când tot procesul decizional și resursele într-un stat sunt concentrate doar în mâinile unor grupuri înguste de oameni/instituții și atunci când cea mai mare parte a populației NU participă efectiv la luarea deciziilor în stat, INSTABILITATEA, CORUPȚIA, INEFICI-

ENȚA, ȘANTAJUL și INJUSTIȚIA, sunt la ei acasă. Iar, democrația, statul de drept, dezvoltarea economică, protecția eficientă a drepturilor omului, reforma justiției și alte deziderate și garanții constituționale - vor rămâne doar la nivel de bune intenții și vor fi în pericol permanent.

6. Desconsiderarea și neglijanța constantă din partea clasei politice și guvernamentale a domeniului descentralizării și problemelor ce afectează activitatea autorităților locale, constituie una din cauzele esențiale care au condus la îndepărtarea clasei guvernamentale de nevoile reale ale cetățenilor, creșterea enormă a rupturii între guvernarea centrală și cea locală, limitarea posibilităților de implementare a reformelor, degradarea situației generale din Republica Moldova și discreditația autorităților statului pe plan intern și extern.

7. Lipsa unui dialog permanent, real și instituționalizat între Guvernarea centrală și cea locală, constituie o problemă fundamentală și este una din cauzele ineficienței guvernării centrale, pe plan teritorial și al implementării reformelor.

8. Actualmente NU există NICI UN motiv sau teorie de a târăgăna implementarea reformelor în domeniul descentralizării și consolidării autonomiei locale, precum și în alte domenii. Toate direcțiile, obiectivele și acțiunile care urmează a fi întreprinse în domeniul dat de către viitoarea

DECLARAȚIA Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) privind situația actuală din domeniul descentralizării și autonomiei locale din Republica Moldova

guvernare, fiind prevăzute expres în Strategia Națională de Decentralizare și planul său de acțiuni, capitolele respective din acordul de asociere la UE, agenda de asociere și Planul de acțiuni privind implementarea acordului de asociere, precum și în ultimele Recomandări ale Adunării Parlamentare și Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului European din 2012 și 2013.

Propunerile CALM

Pornind de la constatările menționate mai sus și pentru a asigura efectele așteptate de către toate comunitățile locale din Republica Moldova, CALM vine cu următoarele propuneri:

1. Reforma administrației publice, descentralizarea, consolidarea autonomiei locale și dezvoltarea regională să fie declarate și asumate printre primele priorități ale Parlamentului și Guvernului.

2. Crearea unui cadru instituțional corespunzător la nivel de Guvern și Parlament, în vederea asigurării implementării corespunzătoare a reformelor din domeniul reformei administrației publice, descentralizării și dezvoltării regionale. La nivel de Guvern, trebuie să existe un minister al administrației publice și dezvoltării regionale. Iar conducătorul acestei instituții, să dețină și calitatea

de viceprim-ministru, pentru a avea autoritatea și capacitatea instituțională necesară de a realiza procesul de descentralizare și toate reformele extrem de complexe din domeniul dat.

3. Adoptarea în varianta finală și regim de urgență a unui șir de proiecte de legi importante adoptate în primă lectură sau care sunt deja înregistrate în Parlament. În special, este necesară adoptarea urgentă a urmă-

toarelor proiecte de legi restante care vizează: accesul APL la Curtea Constituțională, dreptul APL de a schimba destinația terenurilor agricole, acordarea statutului de agent constatator primarului și posibilitatea APL de a aplica amenzi, inclusiv în domeniul salubrității, ordinii publice, construcțiilor ilicite, parcării ilegale, gestionării resurselor naturale, proprietatea etc.

4. Continuarea implementării etapei a doua a

reformeii finanțelor publice locale (consolidarea bazei fiscale). Etapă care presupune transferul către autoritățile locale a unor noi surse de venituri și respectiv creșterea capacității fiscale. Incertitudinea și blocajul care există în prezent pe această direcție, pune în pericol întreaga reformă a descentralizării.

5. Revizuirea sistemului actual de repartizare a fondurilor publice destinate finanțării proiectelor investițio-

nale, prin stabilirea unor reguli clare, prin creșterea transparenței și implicarea în organele de supraveghere a tuturor fondurilor respective a reprezentanților APL și societății civile, pe criterii de paritate.

6. Inițierea unor discuții largi și transparente în societate, cu participarea tuturor actorilor interesați, privind necesitatea eficientizării structurii administrativ-teritoriale. Totodată, în calitate de alternativă, se impune sprijinirea diverselor forme de cooperare între autoritățile publice locale, prin dezvoltarea cadrului legal corespunzător și stimularea financiară a comunităților locale care cooperează în scopul organizării și prestării în comun a serviciilor publice și administrative de interes local, intercomunitar și regional.

7. Asigurarea implicării reale și efective a autorităților publice locale în procesul decizional național, prin elaborarea, instituționalizarea și implementarea unui mecanism efectiv de dialog permanent între Guvern, Parlament, autoritățile publice centrale pe de o parte, și CALM, în calitate de reprezentant al APL, pe de alta parte.

Revizuită și adoptată
la Adunarea Generală a CALM,
mun Chișinău, 29.01.2016

CALM BATE ALARMA:

"REVOLUȚIA LOCALĂ" PROMISĂ SE ANULEAZĂ?

PRIMARI AVERTIZEAZĂ DESPRE ÎNCERCĂRILE DE A PĂSTRA CARACTERUL CENTRALIZAT ȘI NETRANSPARENT AL FONDULUI RUTIER!

În pofida promisiunilor și angajamentelor pe care și le-au asumat autoritățile, depolitizarea fondurilor publice și descentralizarea acestora întârzie, iar rezistența vizibilă cu care se încearcă să se păstreze caracterul centralizat și excesiv de politizat al acestora pune în gardă APL! Este concluzia Biroului executiv al Congresului Autorităților Locale (CALM), membrii cărui consideră că prin tergiversarea reformei pe acest segment va persista fenomenul coruperii politice, iar primarii vor fi în continuare "vasalii" puterii centrale și vor primi resurse doar dacă vor demonstra "loialitate și supunere". Reprezentanții APL nu exclud că, dacă nu se va ține cont de opinia lor, vor apela la măsuri mai radicale.

Membrii Biroului Executiv CALM au discutat despre politica bugetar-fiscală pentru anul 2016 și importanța descentralizării Fondului Rutier, precum și opunerea inexplicabilă și înverșunată a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor acestui angajament al Guvernului Republicii Moldova. Aceștia s-au reunit în urma unei ședințe organizată de MTID, unde au participat reprezentanții Consiliilor raionale și primăriilor și au fost prezentate Propunerile de modificare a Politicii bugetar-fiscale pentru anul 2016 și propunerea de Politică publică de eficientizare a întreținerii drumurilor locale. Astfel, potrivit noilor prevederi, primarii vor rămâne tot cu mâna întinsă, iar partea de leu a Fondului va rămâne în mâinile funcționarilor de la MTID. Deși, declarativ, aceste manipulări sunt acoperite de discursuri patetice despre importanța descentralizării, la studierea mai atentă a documentului, pot fi depistate o sumedenie de inexactități și încercări de a păstra controlul asupra Fondului Rutier. Și de această dată **DIABOLUL SE ASCUNDE ÎN DETALII! Deși MTID operează cu noțiuni de echitate și corectitudine în distribuția fondului rutier, în realitate, modelul propus este profund incorect și injust. Acesta prevede expres că doar 10% din tot fondul va ajunge în satele și orașele noastre. În rest, 20% vor merge către raioane și ...atenție! -70% vor rămâne în administrarea MTID!** În același timp, conform unor date, lungimea totală a străzilor și drumurilor din intravilanul localităților din Republica Moldova este de circa 40 mii de km, cea a rețelei locale/raionale - 6867 km, iar cea de interes național - 3670 km. Deci, rezultă că, în realitate, anume ceea ce propune MTID este incorect și injust - cu totul invers la ceea ce există în realitate pe

teren. Lungimea drumurilor și străzilor din intravilanul localităților este practic de 10 ori mai mare decât lungimea drumurilor naționale!!!! Prin urmare, repartizarea surselor destinate drumurilor ar trebui să fie cu totul inversă modelului propus de MTID. Majoritatea covârșitoare a surselor urmând a fi direcționate către autoritățile locale de nivelul I și II.

Ministrul Transporturilor Iurie Chirinciuc a menționat, în cadrul discuțiilor, că, în anul 2015, Fondul Rutier a avut de suferit foarte mult din cauza situației social-economice și politice din Republica Moldova, acesta fiind redus cu 485 milioane lei.

„Propunerea noastră este coordonată cu finanțatorii externi, care recomandă ca Fondul Rutier și fie descentralizat și mijloacele lui să fie utilizate strict pentru necesitățile pentru care este prevăzut. Cuantumul Fondului rutier este stabilit în Strategia de transport și Logistică și în Acordurile de reabilitare a infrastructurii naționale, semnate de Republica Moldova și instituțiile financiare internaționale. Nerespectarea acestor angajamente poate atrage după sine sistarea finanțării reabilitării infrastructurii rutiere. Noi avem suportul instituțiilor financiare în reabilitarea infrastructurii cu condiția respectării angajamentelor de întreținere a drumurilor reabilite, ceea ce protejează investițiile făcute de Bănci”, a subliniat Iurie Chirinciuc.

La rândul lor, reprezentanții CALM au reiterat că proiectul propus de MTID conține multe inadvertențe și neajunsuri, care urmează a fi înlăturate, dacă se dorește cu adevărat o descentralizare reală. Dar, culmea! Deși au fost doar prime discuții asupra proiectului, Ministerul a insistat ca cei prezenți să semneze o decizie, prin care și-ar exprima acordul cu propunerile. Lucru

absolut impardonabil, în situația în care, în proiect, nu se vor regăsi propunerile de îmbunătățire venite din partea APL.

Directorul executiv CALM, Viorel Furdui, a menționat: **„CALM, ca de obicei, fiind deschis pentru dialog și consultări, s-a mobilizat și a venit la această ședință organizată pe ultima sută de metri, cu o dorință sinceră de a căuta împreună răspunsuri și a identifica soluții la mai multe probleme ce vizează starea dezastruoasă a drumurilor din satele și orașele noastre. Dar, spre deosebire de modelul propus de Ministerul Finanțelor (unul cu adevărat obiectiv și depolitizat, unde circa 50% din resursele fondului (bani reali!) o să ajungă pe criteriile obiective și direct către municipii, orașe și sate), modelul Ministerului Transporturilor, deși la prima vedere creează vizibilitatea unei echități în distribuția Fondului Rutier, totuși, la o analiză mai atentă și în profunzime, păstrează același sistem actual de distribuție, cu aceleași probleme și posibilități mari de politizare datorită centralizării excesive. Împărțirea banilor pe kilometru sau alte criterii sunt lipsite de orice credibilitate. La această întrunire am remarcat și un alt fenomen, și anume încercările fățișe ale unor reprezentanți de la Minister de a dezbină și semăna vrajă între autoritățile locale de nivelul I și II. După o prezentare a viziunii de către Minister, după o expunere a opiniilor de către toate părțile, inclusiv ale CALM, și după ce parcă se ajunseseră la o tonalitate bună și constructivă a discuțiilor, pe neașteptate, cei de la MTID au venit cu propunerea ca să fie semnată DECIZIA de susținere a viziunii Ministerului. Pare cel puțin stranie această grabă, în situația în care a fost vorba de o dezbateră publică asupra unui subiect destul de controversat și discutabil, fără o agendă clară și fără ca să se**

facă cunoștință cu materialele ședinței. În ce bază și ce statut are adunarea dată? Această decizie urmează să fie aprobată de majoritatea covârșitoare a primarilor! Credeam că așa ceva nu este posibil, că astfel de metode au rămas definitiv în trecut, pe timpul lui "tătuca", "viitorului luminos" și colhozurilor. CALM a venit cu deschidere și o propunere rezonabilă - de a forma un grup de lucru și de a avea în regim de urgență discuții la nivel instituțional pentru a ajunge la un consens. Am asistat nu la un DIALOG, ci la un MONOLOG al MTID!”

În context, președintele CALM, Tatiana Badan a punctat: **„Consolidarea bazei fiscale este un imperativ foarte important. Aceasta înseamnă a oferi mai multe oportunități primăriilor pentru a acumula mai multe impozite și taxe, care ar putea fi ulterior îndreptate spre localitățile noastre. În cadrul Adunării Generale CALM, premierul Pavel Filip ne-a promis că va susține inițiativa ca taxa de drumuri să vină la APL de nivelul 1. A fost o încurajare, pentru ca noi să nu depindem de puterea centrală, ca să aibă loc o adevărată descentralizare. De către Ministerul Finanțelor s-a venit cu o inițiativă foarte bună, ca 50 la sută din taxa de drumuri să vină la nivel local, pentru ca primarii să poată construi, reconstrui drumurile locale. Primăria Selemet, de exemplu, a beneficiat doar în 2014 de o sumă pentru a reconstrui un drumușor. Ce să vă mai spun - noi nu avem drum de acces spre școală! Primăriile nu au avut niciun banuș ca să reabiliteze drumurile din țară, care sunt dezastruoase. Noi ne dorim ca până la aprobarea Politicii bugetar-fiscale pentru 2016, această inițiativă a Ministerului Finanțelor, pe care noi o susținem în totalitate, să intre în vigoare, astfel încât pentru anul 2017 modificările să fie puse în aplicare. CALM va face demersuri**

CALM BATE ALARMA:

"REVOLUȚIA LOCALĂ" PROMISĂ SE ANULEAZĂ?

PRIMARI AVERTIZEAZĂ DESPRE ÎNCERCĂRILE DE A PĂSTRA
CARACTERUL CENTRALIZAT ȘI NETRANSPARENT AL FONDULUI RUTIER!

foarte insistente către Guvern, astfel încât MTID să-și schimbe abordarea."

Primarul de Cimișlia, Gheorghe Răileanu, a motivat decizia primarilor de a merge până în pânzele albe, astfel încât modificările propuse de Ministerul Finanțelor, dar trenate de MTID, să fie aprobate: "E o etapă imperios necesară a procesului de descentralizare. Până acum, n-am primit niciun leu care să vină în regim automat. Doar o dată am primit 3 milioane 700 de mii de lei, dar și atunci banii au fost repartizați subiectiv, la discreția politicianilor. După victoria cu implementarea Legii Finanțelor Locale, pe care o considerăm mare, această etapă se cheamă a fi a doua bătălie pe care trebuie să o avem, care trebuie să ne asigure mai multă autonomie financiară locală, dar și să ne mobilizeze pentru a crește veniturile localităților. În cazul acesta nu e vorba despre mărirea taxei, ci de transformarea taxei rutiere în impozit pe bunurile mobiliare. Ce va da aceasta? Am avea niște bani, care ar argumenta toate aceste plăți pe care le fac proprietarii. Până acum plăteau aceste impozite și ne întrebau tot pe noi, primarii: ce faceți voi cu acești bani, de ce drumurile nu sunt curățite, nu sunt dezapezite? Urma acestora se pierdea. Până acum noi luam bani din alte surse, pentru ca, măcar în mica măsură, să rezolvăm aceste probleme. Acum, dacă se implementează această inițiativă a Ministerului Finanțelor, fiecare primărie va ști precis sumele pe care le are pentru astfel de lucrări și va fi exclus factorul politic. Acest Fond Rutier a fost cel mai politizat, fiind cel mai mare ca volum. Inițiativa Ministerului Finanțelor, care este una foarte corectă, este pusă, din păcate, în vizorul societății ca o măsură nechibzuită. În prezentarea MTID se menționa că acum primăriile primesc 0 bani, dar dacă se implementează această modificare, deja consiliile raionale nu vor primi nimic. Total greșit și fără etică. Este posibilitate ca acest Fond, care este de ordinul miliardelor, să fie foarte judicios administrat, adică să fie scoasă suma care revine APL de nivelul 1 și din ceea ce rămâne să fie alocate anumite sume pentru consiliile raionale și drumurile între localități. Nu e nevoie ca MTID să ne contrapună, să ne cete cu nivelul 2."

Și primarul de Feștești, Nicolae Tudoreanu, a specificat: "Approape în toate țările europene acest impozit se numește "impozit pe bunurile mobile" și este unul local în exclusivitate. Ministerul Transporturilor insistă că, dacă acest impozit va fi colectat în totalitate de APL de nivelul 1, vor fi diminuate transferurile de la bugetul de stat. Nu este corect, pentru că aceste transferuri sunt calculate după o formulă unică, la care se ia în considerație capacitatea fiscală pe un locuitor și unde se include numai impozitul pe venit din salariu. Deci, numărul de locuitori și suprafața comunității. Propunerile MTID au nevoie de îmbunătățire și de identificarea unui consens.

Așteptăm demult această intervenție, pentru că pârguile de consolidare a bazei fiscale proprii rămân a fi restanțiere și dacă o pornim schiopătând, atunci riscăm să compromitem întreaga reformă APL!"

În contextul situației create în domeniul gestionării Fondului Rutier, membrii Biroului executiv CALM, organizație reprezentativă a APL, și-au exprimat indignarea față de acțiunile din ultimul timp ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor (MTID), care a inițiat o campanie largă de manipulare și dezinformare directă și indirectă a opiniei publice și a partenerilor

Membrii Consiliului CALM reiterează că **majoritatea temerilor și concluziilor invocate de MTID în prezentarea modelului său sunt neîntemeiate, incorecte și tendențioase! Par bizare concluziile nefondate că autoritățile locale sunt incapabile să gestioneze aceste resurse, că nu le vor utiliza după destinație! Reiese că doar MTID știe cum să folosească mai bine acești bani și de ce au nevoie localitățile?** E un clar semnal de perpetuare a modelului vechi, în care banii erau alocați după bunul plac al funcționarilor de

domeniul drumurilor pe parcursul a zeci de ani a condus la starea actuală dezastruoasă a străzilor și drumurilor locale. Este una din cauzele principale care împiedică atragerea investițiilor și afacerilor, dezvoltarea comunităților și economiei țării. Dacă drumurile naționale și regionale, în ultimii ani, au fost reparate din fonduri externe, cele din cadrul intravilanului localităților sunt lipsite de aceste posibilități, deoarece donatorii, de regulă, nu alocă bani pentru drumurile locale.

Poziția MTID, potrivit căreia, odată cu introducerea impozitului pe autovehicule, se micșorează fondul, iar resursele externe va fi mai dificil de contractat. Această opinie nu ține, și asta deoarece, pur aritmetic, poate fi stabilit fondul rutier consolidat care sa calculeze toate sursele pentru drumuri aflate efectiv la nivel central, la nivelul II și nivelul I.

Prin urmare, membrii biroului CALM au decis ca, în prima etapă, să se folosească toate modalitățile posibile de dialog și comunicare cu toți actorii interesați de avansarea reformelor:

- să se adreseze conducerii Republicii Moldova ca sa-și reconfirme angajamentul recent, anunțat public în cadrul Adunării Generale a CALM și față de partenerii de

de dezvoltare ai Republicii Moldova, în legătură cu prevederile politicii bugetar-fiscale pentru anul 2016, prin care taxa pe drumuri se înlocuiește cu impozitul pe autovehicule. Scopul principal al acestei campanii este de diviza autoritățile publice locale și de a determina Ministerul Finanțelor/Guvernul Republicii Moldova de a renunța la angajamentele sale în domeniul descentralizării financiare, precum și de a-și promova modelul propriu, model care, în fond, e rupt din trecut. Este vorba despre caracterul excesiv de centralizat, clientelar, netransparent și extrem de politizat al Fondului Rutier, fără criterii clare de distribuire, fapt pentru care Guvernul Republicii Moldova a fost criticat în permanență.

la nivel central. Am văzut deja timp de 20 de ani ce efecte dezastruoase poate avea! Și sub aspectul respectării principiilor constituționale ale autonomiei locale propunerea MTID este ilegală, deoarece competența privind drumurile locale ale APL I trebuie acoperită din resurse proprii. Iar pentru aceasta, legislatorul trebuie să ofere o astfel de sursă - venit propriu local. Nu partajat, așa cum propune MTID, dar propriu și care integral să vină în bugetul local. Este varianta pe care se axează Ministerul Finanțelor. APL întotdeauna au deținut competența în domeniul dat, dar niciodată n-au avut bani pentru drumuri, toate resursele fiind concentrate la centru. În același timp, lipsa unor resurse proprii și corespunzătoare în

de dezvoltare ai Republicii Moldova, și anume de a continua reformele în domeniul descentralizării;

- să se adreseze publicului larg și partenerilor de dezvoltare cu explicarea acestei situații și a necesității de a merge pe calea reformelor reale, dar nu a celor virtuale, declarate.

Totodată, în următoarea etapă, mai mulți membri ai biroului CALM au venit cu propunerea de a examina și măsuri mai radicale, în cazul în care autoritățile statului vor ceda presiunilor MTID. În mod cert, se constată că autoritățile locale deja nu mai cred declarațiilor și sunt la limita răbdării și așteaptă acțiuni concrete în domeniul descentralizării.

CALM VA REPREZENTA INTERESELE APL LA ȘEDINȚELE GUVERNULUI!

Începând cu data de 10 februarie, un reprezentant din partea CALM va participa la ședințele Executivului. Decizia a fost luată în cadrul unei întruniri de lucru cu Valentin GUZNAC, Secretarul General adjunct al Guvernului. La discuții a participat un grup reprezentativ al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), printre care: Tatiana Badan, Președinte CALM, Viorel Furdul, Director executiv CALM, Tatiana Țurcan, vicepreședinte CALM, primar s. Vinogradovca, raionul Taraclia, Tatiana Gorgos, primar s. Sarata-Nouă, raionul Leova și Alexandru Osadci, expert CALM.

Scopul întâlnirii a fost de a pune bazele unei colaborări durabile și a stabili mecanisme viabile de comunicare și consultare a problemelor din domeniul administrației publice locale.

Secretarul General adjunct al Guvernului a informat reprezentanții CALM despre preocupările și agenda de lucru pe segmentul administrație publică locală, precum și despre acțiunile imediate și pe termen mediu, care se impun pentru a reuși de depășit numeroasele restanțe în domeniul descentralizării administrative și consolidării autonomiei locale.

Conducerea Congresului și primarii, participanți la întreprindere, au relatat despre problemele și constrângerile, care perturbază buna funcționare a sistemului ad-

ministrației publice locale (*presuni politice, insuficiența cadrelor, lipsa motivației de a munci în cadrul APL, politică de personal defectuoasă, exces de controale, inechitate în distribuirea fondurilor naționale, contradicții în cadrul legal, sistem ineficient de instruire și perfecționare a cadrelor din cadrul APL, necesitatea instituirii unei structuri la nivel central responsabile de coordonarea activității APL, etc.*).

De comun acord s-a convenit asupra unor subiecte principale, care necesită discuții separate și detaliate, pentru a agree o viziune de consens și a debloca mai multe inițiative ale autorităților locale. De asemenea, s-a accentuat necesitatea revederii mai multor aspecte privind statele de personal și sche-

mele de încadrare a personalului în primărie; rolul autorităților locale de nivelul II și interacțiunea cu primăriile; rolul reprezentanților guvernului în teritoriu și coordonarea activității serviciilor desconcentrate; revitalizarea Comisiei Paritare pentru descentralizare, revenirea la un șir de proiecte, elaborate și prezentate autorităților centrale, dar fără un final concret.

O întrebare prioritară abordată

în cadrul discuțiilor a fost necesitatea instituirii unui mecanism de colaborare instituțională, pornind de la un Acord-cadru la nivel de Guvern și sectorial, la nivel de ministere.

O opțiune în examinare este și constituirea unor grupuri de lucru mixte, cu participarea reprezentanților ministerelor și primarilor, astfel ca problemele apărute în cadrul APL să fie examinate prompt, con-

structiv, prin abordări de consens între APC și APL.

Urmare a acestei întreprinderi au fost stabilite sarcini concrete. Domnul Valentin GUZNAC a anunțat reprezentanții CALM despre indicația Domnului Prim-Ministru, Pavel FILIP, privind invitarea și participarea la ședințele Guvernului a reprezentantului Congresului Autorităților Locale din Moldova, cu începere de la următoarea ședință.

PRIMĂRIA ORAȘULUI UNGHENI RECRUTEAZĂ VOLUNTARI!

Primăria Ungheni a lansat ieri o campanie de recrutare a voluntarilor. Programul de recrutare a voluntarilor pentru orașul Ungheni își propune să adune o echipă de oameni activi, responsabili, disponibili să își ofere timpul liber în folosul comunității, doritori de a participa la efectuarea schimbărilor pentru o mai bună guvernare, pentru coeziunea socială și dezvoltarea orașului natal.

Voluntariatul este reglementat prin legea nr. 121 din 18.06.2010 și presupune participarea benevolă la oferirea de servicii, cunoștințe și abilități sau la prestarea unor activități în domeniul de utilitate publică, din proprie inițiativă, a persoanei denumită voluntar.

În apelul său, Primăria Ungheni îndeamnă localnicii să nu privească pasiv la lucrurile ce se

petrec în societate. „Nu mai e timpul să privim pasiv cum decurg lucrurile în societatea noastră. Fiecare om ce își poate exercita drepturile și responsabilitățile pe care le are ca membru al comunității, trebuie să conștientizeze că are un enorm potențial uman de a schimba lucrurile. În zorii noului mileniu, voluntariatul este o componentă esențială a tuturor societăților. El pune eficient în practică declarația Organizației Națiunilor Unite conform căreia „Noi, oamenii avem puterea de a schimba lumea”, se arată într-un comunicat al Primăriei.

„Oricine poate să devină voluntar și să aducă astfel o contribuție, cât de mică, lumii care ne înconjoară. Important este să îți dorești acest lucru. Fac voluntariat de când mă țin minte, iar sentimentul că sunt util comunității mele, mă face să mă simt împlinit ca cetățean”, declară primarul orașului Ungheni, Alexandru Ambros.

„Afirm cu certitudine că unghenii au un spirit de apartenență civică foarte bine dezvoltat. E timpul să utilizăm acest potențial în scopuri nobile. Îndemn orice cetățean să devină voluntar. Doar împreună putem contribui la dezvoltarea orașului nostru”, a mai adăugat primarul Alexandru Ambros.

Să fii voluntar ai parte de o serie de beneficii, cum ar fi să lucrezi într-un mediu tânăr și inovator; să obții o specializare într-un anumit domeniu; să interacționezi cu oameni profesioniști; să

stabilești noi relații care te pot ajuta în viitoarea carieră; să capeți încredere în forțele proprii, să înveți să îți susții punctul de vedere.

Poți fi voluntar în acel domeniu care îți este cel mai aproape. Astfel, poți alege din această vastă listă: cultură, artă, recreere; apărarea drepturilor și promovarea intereselor cetățenești; învățământ, educație, cercetare; filantropie; sănătate; cooperare internațională; servicii sociale; reprezentarea intereselor de afaceri și profesionale; dezvoltare economică și socială. Un domeniu aparte sunt echipele de pompieri și salvatori.

Primăria orașului Ungheni dezvoltă un mini-proiect „Dezvoltarea Serviciului/Echipei de voluntari salvatori pentru situații de urgență” finanțat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare prin intermediul Proiectului „Reducerea Riscurilor Climatice și Dezastrelor, Faza II”. Primăria orașului Ungheni își propune să crească reziliența orașului Ungheni și a societății civile față de situațiile de urgență prin intermediul unei campanii de informare „Vreau să fiu Voluntar” care va sensibiliza cetățenii privind modul de acțiune în fazele predezastru, dezastru și postdezastru.

Tot ce trebuie să faceți pentru a deveni voluntar în echipa Primăriei orașului Ungheni este să completați Formularul. Vă așteptăm cu drag pentru a începe schimbările în orașul Ungheni.”

O DELEGAȚIE DE LA EDINEȚ, ÎN VIZITĂ ÎNTR-UN ORAȘ DIN ROMÂNIA PENTRU A STABILII PARTENERIATE LOCALE

O delegație din Edineț a fost în vizită la Primăria Tîrgu Ocna din România. Din delegația moldoveană au făcut parte: primarul din Edineț – Constantin Cojocari, Victor Rusanovschi – medic urolog, Marin Russu – prof. și directorul Liceului Teoretic "Pan – Halipa", Constantin Nicoara – ag. de turism și Constantin Rusanovschi – președintele Asociației Pro Basarabia și Bucovina.

Ștefan Siochi, primarul orașului Tîrgu Ocna le-a prezentat oaspeților prezenți harta detaliată a stațiunii turistice, cu descrierea tuturor punctelor turistice și economice ale orașului stațiune.

Delegații de la Edineț a vizitat pentru prima dată orașul românesc în vederea unor parteneriate locale (educație, cultură și turism) între orașul Tîrgu Ocna și Edineț.

CONSILIUL RAIONAL HÎNCEȘTI A GĂZDUIT O DELEGAȚIE DE LA CONSILIUL JUDEȚEAN PRAHOVA, ROMÂNIA

LA 17 FEBRUARIE 2016 CONSILIUL RAIONAL HÎNCEȘTI A GĂZDUIT O DELEGAȚIE DE LA CONSILIUL JUDEȚEAN PRAHOVA, ROMÂNIA, ÎN FRUNTEA CĂREIA A FOST PREȘEDINTELE CONSILIULUI JUDEȚEAN, DL MIRCEA COSMA.

Consiliul Raional Hîncești are semnat un Acord de parteneriat cu Consiliul Județean Prahova în cadrul căruia au fost planificate diverse activități și perspective de dezvoltare.

În cadrul vizitei curente, oaspeții, însoțiți de o delegație din cadrul Consiliului Raional, în frunte cu președintele raionului, dl Ghenadie Buza, au avut o întrevvedere în cadrul căreia au fost discutate planurile pentru viitorul apropiat și în special inițierea procesului de creare a unui parc industrial în Hîncești, prin preluarea experienței și cu suportul Județului Prahova, care este lider în România la acest capitol.

De asemenea, oaspeții și gazdele au mers la bustul lui Mihai Eminescu din or. Hîncești, unde au participat la un mic recital de poezie și cântece în me-

moră marelui poet, după care au onorat amintirea poetului prin depunere de flori. Reamintim că acest bust, este donație a Consiliului Județean Prahova orașului Hîncești, încă din anul 2003.

O altă activitate a fost vizitarea noului sediu în care urmează să fie transferată Biblioteca Publică Antonie Plămădeală, sediu care a fost reabilitat cu suportul financiar al Consiliului Județean Prahova.

La finalul vizitei, a avut loc și un moment de suflet, la Biblioteca Publică "Antonie Plămădeală", unde oaspeții au făcut o donație de carte ediție de lux, care va îmbogăți fondul de carte românească al acestuia și bineînțeles va lărgi opțiunile și posibilitățile cititorului, promovînd astfel limba, cultura și valorile noastre românești.

CERERE DE FINANȚARE DE PESTE 1 MILION DE EURO PENTRU DEZVOLTAREA SECTORULUI PISCICOL, DEPUȘĂ DE PRIMARUL DIN CIUGUD

În urmă cu câțiva ani, la Ciugud, s-a înființat Grupul Local de Acțiune Țara Secașelor Alba-Sibiu, unul dintre cele mai performante GAL-uri din țară, care, până în prezent, a implementat cu succes 55 de proiecte pentru modernizarea comunităților rurale din microregiunea Țara Secașelor.

același context, strategia de dezvoltare locală în domeniul acvaculturii va promova proiectele axate pe activități de mediu, turism și educație.

Zona vizată prezintă un potențial excelent de dezvoltare al acvaculturii, pentru că aici activează 3 mari producători cu licență în acvacultură și peste 50 de operatori economici cu infrastructură de pescuit sportiv (bălți de pește), care intenționează să devină producători/procesatori de produse din acvacultură. De asemenea, există numeroase intenții ferme din partea persoanelor fizice, care dețin terenuri în zone propice acvaculturii, cu privire la dezvoltarea infrastructurii de producție în acest segment de activitate.

"Unul dintre proiectele pentru viitorul apropiat se referă la punerea în valoare, atât din punct de vedere turistic cât și economic, a râului Mureș. Este vorba despre un proiect despre care am mai vorbit și altădată, la care țin în mod deosebit, pentru că el are ca obiectiv punerea în valoare a râului Mureș, al doilea curs de apă ca marime la nivelul României după Dunare, dar care nu este dezvoltat în mod corespunzător în

cea ce privește sectorul piscicol. Mureșul – atât cursul de apă cât și zona adiacentă cursului de apă, în general zona de luncă/câmpie, afluenții acestuia precum și zona adiacentă a râului Secaș și a afluenților – oferă un potențial extraordinar pentru dezvoltarea unităților de producție în acvacultură existente și un mare potențial pentru înființarea de noi unități de acvacultură. Ce înseamnă asta? Dezvoltare economică și turistică fezabilă, precum și noi locuri de muncă într-un domeniu, unde avem un potențial uriaș, dar care încă nu este exploatat. Am mare încredere în utilitatea și succesul acestui proiect", a declarat primarul comunei Ciugud, Gheorghe Damian.

Amintim că, în data de 1 decembrie 2015, primăria Capaclia s-a înfrățit cu comuna Ciugud. Evenimentul a avut loc în ajunul Zilei Naționale a României, atunci când o delegație de peste 10 primari din raionul Cantemir, în frunte cu primarul localității Capaclia și președintele al Asociației Primarilor din raionul Cantemir, Alexei Busuioc, au vizitat Ciugudul.

Sursa: Ziarul Unirea

Dat fiind faptul că una dintre prioritățile asumate de primarul Gheorghe Damian se referă la continuarea bunelor practici în ceea ce privește atragerea fondurilor europene, încă de anul trecut, la Ciugud, au început procedurile pentru înființarea Fishing Local Action Group – Grup de Acțiune Locală pentru Pescuit din bazinul Mureșului și Secașelor sau pe scurt FLAG, care va duce la înființarea unei noi microregiuni. Cererea de finanțare a sprijinului pregătit, în valoare de 1.066.800,00 euro, pentru proiectul "Dezvoltarea sectorului piscicol zonal prin înființarea FLAG (Fishing Local Action Group - Grup de Acțiune Locală pentru pescuit) din bazinul Mureșului, Secașelor și a afluenților acestora și elaborarea strategiei de dezvoltare locală a zonei pescărești", prin Programul Operațional Pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020, a fost depusă, la sfârșitul săptămânii trecute, de către Gheorghe Damian, primarul comunei Ciugud, la Centrul Regional Cluj pentru Programul Operațional Pescuit.

Finanțarea astfel solicitată are ca obiectiv înființarea parteneriatului dintre 10 unități administrativ-teritoriale din județul Alba (municipiul Alba Iulia și comunele: Ciugud, Blandiana, Daia Română, Șibot, Spring, Vințu de Jos, Galda de Jos, Sântimbru, Doștad), 4 din județul Hunedoara (orașul Geoagiu și comunele Romoș, Turdaș și Rapoltu Mare) Hunedoara și 11 operatori privați (din care un număr de 3 posesori de licență în activitatea de acvacultură și 5 Asociații înființate în baza O.G. 26/2000). Odată cu aprobarea cererii de finanțare, vor putea fi accesate, prin FLAG, fonduri în valoare de peste 5 milioane de euro pentru dezvoltarea de noi investiții în acvacultură.

Parteneriatul propune valorificarea potențialului existent la nivel teritorial prin înființarea de noi investiții în acvacultură și în procesarea produselor de acvacultură, ceea ce conduce, automat, la creșterea numărului de locuri de muncă în domeniu. Totodată, se dorește modernizarea unităților de acvacultură, în vederea extinderii și sporirii valorii economice a acestora și implicit suplimentarea locurilor de muncă. În

PRIMARII DIN R. MOLDOVA AU VIZITAT COMUNE DIN ROMÂNIA PENTRU CONSOLIDAREA RELAȚIILOR DE ÎNFRĂȚIRE

O delegație formată din reprezentanți ai autorităților publice locale din raioanele Căușeni, Ștefan Vodă, Basarabeasca și Strășeni au efectuat recent o vizită în România. Organizarea vizitei a fost susținută de Asociația „Pro Basarabia și Bucovina” și a avut scopul de a consolida relațiile de înfrățire și de a stabili noi legături de colaborare cu localități din țara vecină.

Primarii din R. Moldova s-au deplasat la Tîrgoviște, Brașov, în mai multe comune din județele Constanța și Vaslui, unde au examinat proiecte de cooperare transfrontalieră.

PORTALUL DE MONITORIZARE A BUGETELOR AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE, LANSAT ÎN PREMIERĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA

IDIS "Viitorul", în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO) a lansat la 21 ianuarie, portalul de date deschise <http://moldova.ineko.sk/>. Evenimentul a avut loc în cadrul conferinței de evaluare a proiectului "Îmbunătățirea controlului financiar al autorităților publice locale în Republica Moldova". La conferință au participat reprezentanții INEKO, SlovakAid și Transparency International Slovacia, reprezentanții autorităților publice centrale și locale din Republica Moldova, precum și experții din domeniul finanțelor publice.

„În condițiile evenimentelor care se întâmplă în Republica Moldova, transparența și urmărirea modului în care sunt utilizate resursele în bugetele publice reprezintă o prioritate de bază pentru organizațiile active și toate entitățile publice responsabile din această țară”,

interactivă, prezintă nivelul de transparență a gestionării finanțelor publice în 898 de localități și 32 de raioane ale țării. Printre indicatorii monitorizați se numără ponderea veniturilor și a cheltuielilor, datoriile înregistrate, împrumuturile luate de la stat și activele financiare în perioada

utilizate pentru agricultură, menținerea ordinii publice și apărarea națională.

În ceea ce privește **cheltuielile pe cap de locuitor**, localitățile care au cheltuit cel mai mult la acest capitol au fost satul Chioselia Rusă din mun.Comrat (9 773 lei), satul Stolniceni din r-nul Hâncești (8 873 lei), comuna Tohatin din mun. Chișinău (8 mii lei), satul Cuizăuca din raionul Rezina (7 mii lei) și satul Temeleuți din r-nul Călărași (6 mii lei). La capitolul venituri, **raioanele cu cele mai mari venituri înregistrate în 2014 au fost Cahul (258 milioane lei), Hâncești (246 milioane lei) și Orhei (240 milioane lei).**

potrivit expertei Angela Secrieru, autoritățile publice din Moldova se confruntă cu următoarele probleme: potențial financiar insuficient; ponderea mică a veniturilor proprii în totalul veniturilor bugetare; lipsa pârghiilor pentru a influența contribuabilii în vederea asigurării oportunității și plenitudinii achitării impozitelor și taxelor locale; planificarea financiară nesatisfăcătoare și participarea limitată a cetățenilor la dezbaterile bugetului local. „Procesul bugetar în Republica Moldova, și nu doar la nivelul UAT analizate, nu produce bugete credibile. La elaborarea bugetului local se aplică tehnici simpliste de prognozare a veniturilor și cheltuielilor, iar

„Chiar dacă primăria orașului se confruntă cu o sumedenie de probleme, cum ar fi, colectarea taxelor, impozitul pe venit sau problema salariilor în plic, ne-am propus ca în 2016 să începem informarea activă și să modernizăm pagina oficială a primăriei, care va prezenta în mod transparent activitățile primăriei și va fi mai deschisă față de cetățeni”, a spus Bondari Veaceslav, primarul orașului Anenii Noi.

În baza analizei datelor și a feedback-ului primit de la decidenți și autoritățile publice locale din țară, vor fi înaintate recomandări pentru îmbunătățirea politicii fiscale la nivel local și va fi realizat

a declarat Igor Munteanu, directorul executiv IDIS „Viitorul”.

La rândul său, Peter Golias, directorul INEKO, a subliniat importanța transparenței în activitatea APL-urilor din Moldova: „Sunt sigur că transparența finanțelor locale în Moldova va îmbunătăți managementul financiar al autorităților publice, va implica mai mulți actori în monitorizarea fluxurilor financiare și va scădea riscul de corupție atunci când vor fi decise fondurile care urmează a fi transferate de la nivelul central”.

Portalul online, care include peste 130 000 de date și o hartă

2012 - 2014. Astfel, potrivit site-ului <http://moldova.ineko.sk/>, în anul 2014, **autoritățile publice locale din Moldova au cheltuit cel mai mult pentru învățământ (1 miliard 941 milioane lei), gospodărie comunală (734 milioane lei) și transporturi (464 milioane lei)**. Totodată, pentru deplasările în interes de serviciu, cei mai mulți bani au fost cheltuiți de primăria municipiului Chișinău (769 mii lei), urmată de primăria municipiului Bălți (69 mii lei) și a orașului Ceadâr - Lunga (34 mii lei). La polul opus, cele mai puține cheltuieli publice locale au fost

„Portalul reprezintă un instrument nou de acces la informație care va spori transparența în activitatea autorităților publice, oferind astfel posibilitatea oricărui cetățean să obțină informații cu privire la banii publici, fără a depune vreo cerere sau a se deplasa la sediul primăriei”, a menționat expertul juridic IDIS „Viitorul”, Viorel Pârvan.

Pentru a verifica veridicitatea datelor publicate pe portalul <http://moldova.ineko.sk/>, IDIS „Viitorul” a realizat cercetarea sociologică de evaluare a nivelului de sustenabilitate financiară a APL-urilor de nivelul I. Astfel,

estimarea cheltuielilor se face în baza normativelor care nu iau în considerare necesitățile reale ale localităților, fapt pentru care bugetul local are o credibilitate scăzută în rândul cetățenilor”, consideră Angela Secrieru, expert financiar IDIS „Viitorul”. Cercetarea sociologică a fost realizată pe un eșantion de 45 de primării din nouă raioane și din municipiul Chișinău.

„Nu este vorba despre timp sau bani, este vorba despre oamenii implicați în gestionarea corectă a bugetului local”, a explicat Pavel Codreanu, primarul comunei Ruseștii Noi.

un raport comprehensiv despre sănătatea financiară a autorităților administrației publice locale din Moldova, însoțit de recomandări.

Evenimentul a avut loc în cadrul proiectului „Îmbunătățirea controlului financiar al autorităților publice locale în Republica Moldova” care este implementat de Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO), în parteneriat cu IDIS „Viitorul”, cu susținerea financiară a National Endowment for Democracy (NED) și SlovakAid. Proiectul urmărește să sporească responsabilizarea financiară a autorităților publice locale din Moldova.

CAMPANIE INEDITA LA PUHOI!

PRIMARUL LOCALITĂȚII OFERĂ O MIE DE LEI PENTRU CEI CARE RENUNȚĂ LA ALCOOL

Moldovenii sunt un popor petrecăreț. Pentru fiecare bucurie, ca și pentru fiecare necaz, se găsește fie o vorbă bună, fie un pahar de vin. În localitățile rurale, mai ales, ospitalitatea este exprimată în mod direct de băutura, pe care o pune pe masă. Astfel, autoritățile locale au decis să testeze rezistența și responsabilitatea locuitorilor satului care pe parcursul timpului s-au lăsat mai mult, sau mai puțin, prinși în mrejele băuturii. Pentru o recompensă de o mie de lei participanții la concurs vor trebui să renunțe pentru șase luni la licoarea lui Bahus.

Primarul din localitate Petru Frunze este

convins că prin această metodă, oamenii nu doar vor avea o calitate a vieții mai bună, dar vor scăpa și de amenzile permanente ale poliției.

„Persoanele din localitate care consumă băuturi alcoolice, majoritatea sunt și agresive. Deseori am fost martor ocular atunci când s-a aplicat violența și asupra copiilor sau soției. Având în vedere că deseori aceste persoane care sunt violente sunt sancționate de poliție prin amendă, și ulterior soția este nevoită să achite acea amendă, am conștientizat că trebuie să schimbăm ceva în gândire pentru ca acești oameni să nu mai consume alcool”, a spus Petru Frunze.

Cei care se vor înscrie în competiție, vor trebui să știe că pot fi verificați de vecini, de prieteni sau chiar de primar. „Eu personal mi-am asumat să verific aceste persoane, să nu admitem încălcări din partea noastră ca să fie stimulate persoanele care pe acea perioadă au consumat băuturi alcoolice”, a mai spus primarul localității.

Satul Puhoi are 5700 de locuitori. Peste 50 dintre aceștia sunt puși la evidență pentru consumul sporit de alcool.

Sursa: realitatea.md

Cumpără vicii cu o mie de lei! Primarul satului Puhoi din raionul Ialoveni a găsit ac de cojoc pentru bețivii din localitate. Pentru că trăim într-un secol, în care bancnotele sunt cele mai convingătoare motive, primarul a decis să-și determine sătenii să renunțe la băutura contra unei sume de bani. Mai în glumă, mai în serios, oamenii spun că ideea le este pe plac.

ADUNAREA GENERALĂ CALM: PRIMARI DIN TOATA ȚARA, UNIȚI-VĂ!!!

5 ANI DE CALM, 5 ANI SPRE O AUTONOMIE LOCALĂ REALĂ!

CALM, LA 5 ANI: ISTORIA UNUI SUCCES COMUN!

ADUNAREA GENERALĂ CALM: PRIMARI DIN TOATĂ ȚARA, UNIȚI-VĂ!!!

5 ANI DE CALM,

5 ANI SPRE O AUTONOMIE LOCALĂ REALĂ!

ANUNȚ

SERVICII DE CONSULTANȚĂ ȘI ASISTENȚĂ ÎN DOMENIUL FINANȚELOR PUBLICE LOCALE

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) anunță lansarea serviciului de consultanță în domeniul finanțelor publice locale pentru autoritățile administrației publice locale (APL) ale comunităților membre ale CALM.

În cadrul serviciului, membrii CALM vor beneficia de consultanță și asistență în următoarele domenii:

- elaborarea și adoptarea bugetelor locale, inclusiv elaborarea bugetelor locale bazate pe programe și performanță;
- elaborarea analizelor și previziunilor economico-financiare;
- efectuarea estimării bazei fiscale;
- identificării noilor surse ale bugetului local;
- managementul efectiv al resurselor și finanțelor locale;
- implicarea cetățenească și consultarea publică a bugetului local;
- aspecte juridice în cadrul procesului de elaborare, adoptare și implementare a bugetului local etc.;
- implementarea serviciului "sfatul unui coleg experimentat" sau "răspuns rapid";
- alte domenii conexe procesului bugetar și finanțelor publice locale.

În dependență de specificul și complexitatea solicitărilor, serviciile vor fi prestate în următoarele forme:

- prin intermediul telefonului, e-mail și altor mijloace de comunicare electronică;
- direct la oficiul CALM, conform unui orar prestabilit de serviciu între experți;
- cu ieșirea experților în teritoriu;
- prin asigurarea accesului la materiale (publicații), baze de date, librărie on-line, website etc.;
- prin elaborarea la cerere sau din oficiu a avizelor, opiniilor, notelor informative etc.;
- în grup sau individual.

Pentru a adresa solicitările în domeniul finanțelor publice locale, membrii CALM sunt rugați să contacteze oficiul CALM la tel. **022- 213235/022-223509** sau e-mail: **info@calm.md**. Persoane de contact:

- Irina Luncașu, coordonator de proiecte CALM
- Carolina Furdui, expert CALM

Cu cele mai bune urări de bine,

Secretariatul CALM

CALM, LA 5 ANI: ISTORIA UNUI SUCCES COMUN!

